

„Az istentiszteleten a legünnepélyesebb ornátust viselő püspök az esti vacsorán készségesen öltötte magára a helyi futballcsapat színes mezét.”

▶ Északiak északon – 8. oldal

„A magyarországi történelmi egyházaknak meg kell találniuk a módját, hogy még intenzívebben kapcsolódjanak be Európa közös formálásába. Európa még nincs kész.”

▶ „Európai polgár vagyok” – 4. oldal

„Így lettek az osztályellen-ségekből, valamint gyerekeikből »Rákosi bérbe adott rabszolgái«.”

▶ A „muszosok” – 10. oldal

„A jakarandafa olyan, mint a keresztény ember: gyökerei a földhöz kötik, de csúcsa Isten felé irányul.”

▶ Interjú Pekka Nymannal, a finn Jakaranda együttes vezetőjével – 7. oldal

„Ekkor tűnt fel a színen (...) a dunaalmási Zengzet Zeneiskola igazgatója, aki azt állította, ő bárkit megtanít énekelni. Bár ebben többen kételkedtek, kezdett olvadni a jég.”

▶ Farsang a nyárban – 7. oldal

SEMPER REFORMANDA

„...Isten szent embereinek emlékeztétét azért tartjuk tiszteltben, mivel példaadásuk lelkesít bennünket; példát adnak, hogy a bajokat, amiket ők szenvedtek, mi magunk is elviseljük. Ha Isten szent embereit nem így tisztelik, szükségképpen babonává lesz minden tiszteltük. Amint sokan csak azért tartják őket tiszteltben, hogy a bajtól megszabaduljanak, holott példájuk és emlékeztetük éppen ennek az elviselésére tanít.”

▶ Luther Márton: Tizenegyet vigasztaló kép megfáradtaknak és megterhelteknek (Virág Jenő fordítása)

Rotyognak az üstök Tótkomlóson...

Deň Slovákov v Maďarsku

Magyarországi szlovákok napja

▶ A hagyományoknak megfelelően az Országos Szlovák Önkormányzat ebben az évben is megrendezte a magyarországi szlovákok napját. A hazai szlovákság legnagyobb ünnepének – melyet minden évben más, szlovákok lakta régióban rendeznek meg – az idén Tótkomlós városa és evangélikus gyülekezete adott otthont június 2-án.

A találkozó a hagyományokhoz híven az ország minden szlovákok által lakott térsége képviseltette magát. Továbbá rangos szlovák vendégek is megtisztelték jelenlétükkel a hazai szlovákság jeles ünnepét – többek között Vilma Prívarová, a Határon Túli Szlovákok Hivatalának elnöke; Juraj Mígás nagykövet Budapestről; Štefan Dano Békéscsabán szolgáló főkonzul és Anton Paulik, a Nemzeti Etnikai és Kisebbségi Hivatal főosztályvezetője.

A sokszínűséget az ízek utcáján kívül a hagyományörző folklórprogramok bemutatói is tükrözték. Az ide látogató érdeklődő végigkóstolhatta a Zempléni Nógrádon át egészen a Bakonyig, majd továbbhaladva az alföldi régióban lakó szlovákság étel- és italspecialitásait, megismerhette népi hagyományait egy részét, illetve a gyönyörű szlovák népviseletek közötti különbségeket.

▶ Folytatás a 3. oldalon

FOTO: RUCK ANDRAS

Hálaadás Békéscsabán

A békéscsaba-erzsébethelyi gyülekezet július 2-án adott hálát százharminc éves templomáért. Ebből az alkalomból a templom mögötti utcát Linder Károly és Linder László templom- és gyülekezetépítő lelkészről nevezték el. E vasárnapon szentelte fel Gáncs Péter püspök a csabai Evangélikus Szeretettthon új szárnyát is Kutyaj Pál Albert helyi lelkész segítségével. Az alkalmon jelen volt Papp János polgármester is.

Vendégségben az EVT-nél

A Veszprém Megyei Közgyűlés kisebbségi és vallásügyi bizottsága június utolsó hetében szakmai kirándulást szervezett Genfben. A megye lelkészei, világi képviselői, valamint az önkormányzat munkatársai részére szervezett ökumenikus tanulmányút célja az volt, hogy a résztvevők megismerkedjenek az út során érintett települések egyházi, illetve magyar vonatkozású nevezetességeivel. Egyházunkat Koczor György pápai lelkész, Smidélusz Zoltán püspökhelyettes és felesége, Smidéluszné Drobina Erzsébet lelkész, valamint Menyess Gyula püspöki titkár képviselte. A résztvevők között volt Kuti Csaba, a Veszprém Megyei Közgyűlés elnöke is. A delegációt Genfben az Egyházak Világtanácsa (EVT) székházában dr. Setri Nyomi, a Református Világszövetség főtábornoka, valamint Pósfai György, a genfi magyar protestáns gyülekezet nyugalmazott lelkésze, a világszervezet egykori munkatársa fogadta.

A reformáció emlékműve előtt

FOTO: MENYES GYULA

A rossz problémája és a vb-döntő

A tolerancia és a nyitottság városa, igen, Berlin, a sikk, a szabad város a mai vasárnap ismét két nagyhatalom találkozási pontja lesz. Két térfél, két csapat, két szurkolótábor, de csak egy labda és egy győztes csapat, meg a nagy többes számok: rengeteg néző, rengeteg képernyő, rengeteg sör fogja jellemezni a pályán és a készülékek előtt, jóllehet, ez így sem igaz mindig, de reméljük, most igazabb és több is lesz ennél. Annak ellenére, hogy mostanság a berliniek (akik ma nem csak három és fél millióan vannak) a magyar focinál jobban szeretik a két világháború közötti magyar irodalmat – legalább azt, de azt nagyon –, biztosan nem beszélnek rólunk. Mi sem róluk beszélünk, hanem a helyszínről, a döntősökről, meg egymással a jó fociról.

Hogy vasárnap este van a döntő, hogy a délelőtti istentisztelet után megnézhető este egy jó meccs, amelyről ráadásul hétfőn többet és többen fognak beszélni, mint az istentiszteletekről, különös érzéssel tölt el. A ketősség – térfelek, csapatok, edzők, drukkerok – a világra jellemző dualizmusra emlékeztetnek, a jóra és a rosszra, no meg arra, amire az idén húsz éve elhunyt Helmuth Thielicke utal írásaiban, hogy nincs abszolút jó és rossz, hogy az ember nem képes a tökéletességre, csak a valaminél jobbra.

A rossz fogalma problémássá vált. Nem a fociban, mert ott egyértelmű és egyetlen jelzővel meghatározható a rossz foci, és erre nemcsak a berliniek képesek, hanem mi is – ebben legalábbis közösködünk. A rossz problémás, és ez a probléma nem intézhető el annyival, hogy a rossz a jónak a hiánya. Mert mondhatnánk: rossz a FER, ami nem fair (politikai szójáték a hallgatói fejlesztési részhozzájárulásra), de ezzel sem ért egyet mindenki – persze a fociban ez is egyszerűbb: a fair játék hiánya a fairésség szempontjából rossz. Rossz a gázáremelés, rossz a betegség. Igaz magyarként, kik a rosszban élünk és mozgunk, mindannyian sorolhatnánk a rossz dolgokat és a rossz embereket a panaszkodás leleményes médiumával; vagy feltárva, leleplezve és kikutatva egy jó cél érdekében: mi is a rossz?

Már jó ideje, hogy olvastam Odo Marquard *Az egyetlen történelem és más mesék* című könyvét, de azóta se tudom visszatenni a polcra, mindig akad egy-két gondolata, amelyet újból olvasnom és memorizálnom kell. Önmagát ironizálva azt hangsúlyozza könyve elején, hogy kritikusan mindig szót tesz: minden írásában a teodiceához érkezik meg. A rossz a teodicea 18. századi fogalmával lett igazán problémás: igazságos-e Isten? Először is a szerző rámutat arra, hogy az ember gondolkodásában örökké téveszt, és mégis előrehalad, bár ez a tévesztés nem morális értelemben fölfogott hazugság – teszem hozzá, mint akár a fociban: letaposták a sarkát, vagy sem, és miért taposta le a sarkát,

ha igen... Hanem ez a folyamat a rossz ártalmatlanítása: készek vagyunk a tévedést jóra magyarázni ahelyett, hogy elismerjünk és bevallanánk. Másodsor: létezik az esztétikai rossz; a modernitás ezt is ártalmatlanította, felmagasztalta a sokkolót, a töredékest, a diónüszöszt – és nemcsak az avantgárd művészetben, hanem a hétköznapokban is életérzéssé lett.

És itt van a morális meg a fizikai rossz. A rossz két legaktívabb formája. A természeti rossz ellen védekezni próbálunk, de nem lehet csak egyszerűen megállítani, az emberiség lehetőségeit meghaladja az örvény, a földrengés és az erdőégés, a súlyos betegség és még sorolhatnánk. Ellenben a morális rossz – a fair play hiánya – az, ami igazán kérdéses. A morális rosszban a szándékoltság iszonyattal tölt el, az intencionális tevés a rossznak, az iszonytató rossz. Mert ott van a rettenet az ember szemében a holokaustt óta, ott van szeptember 11-étől fogva, de megmegjelenik a vb-n is egy-egy szándékolt lerántásnál, könyöklésnél, taposásnál vagy fejbérégnél. Két térfél, két csapat, két tábor és egy cél: a győzelem. Visszatekintve – hiszen a történelmi visszatekintésben rajzolódik ki Isten gondviselése – a rossz rajzolata a szándékoltság fölött nyer alakot. A természeti rossz szerzőségét tekintve alakatlan, az iszonytató rossznak pedig alakja is arca van. Éppen a zsidó-keresztény tradíció az, amely a személyes Isten mintájára megszemélyesíti a gonoszt, a rosszat. Míg a görög filozófia a természetbe sorolja a rosszat, addig a kereszténység dualisztikusan gondolkodik, a jó és a rossz szembenállásában, ahol személyessé válik mindkettő, de a győzelem csak egyé lehet.

Visszatérve Marquardhoz, aki utoljára a végességről, a metafizikai rosszról beszél, Kant nyomán megállapítja: az embert a végesség avatja önállóvá, függetlenné Isten végtelen értelmétől. Az önállóság, nagykorúság – legalábbis szerintem – pedig utópiának bizonyul, bizonyult. Az ember végessége inkább Isten színe elé állítja az embert tehetetlenségével és megváltásra szorultságával együtt; hogy szabad lehessen, Krisztus keresztjére szorul.

Mi is a rossz? Morális értelemben a szándékolt rossz a rossz, amely iszonytató, és a történelemben az iszonytató bélyegét süti az emberre. Berlin persze nem Jeruzsálem, és e két fővárost ma a vasárnap kapcsolja össze számomra. Két térfél, két csapat, de csak egy győzhet. Persze sok minden megfér egymás mellett jól, mint a 27. Kaláka fesztiválon a vb kivetítése a Tabulatúra nevű régizene-együttessel egy időben. Az ember nem képes a tökéletesre, csak a valaminél jobbra. A rossz korlátainkkal szembesít, és Istenre mutat, aki legyőzte a rosszat, a gonoszt. Ennek jele ott magaslik Berlin felett is, az adótorony glóbuszán a napsütésben: a kereszt, amelyet annak idején, amikor nem focinagyhatalmak osztottak a berlini térfelken, a pápa bosszújának nevezték el.

■ OROSZ GÁBOR VIKTOR

É L Ő V Í Z

Fogyatékkal élők

Szép dolog, hogy ma nem beszélünk fogyatékosokról, hanem tapintatosan azt mondjuk: „fogyatékkal élők”. De mennyivel több az, amit a Biblia mond, hogy akik az Urat keresik, azoknak nincs semmi fogyatkozásuk (lásd Zsolt 34)! Azt is olvashatjuk a zsoltságban, hogy azok, akik Istent félk, semmi jót nem nélkülöznek.

Mennyi megtapasztalás van e szavak mögött! Nagyon jó, hogy nemcsak egy ajándék passzív elfogadásáról van szó, hanem ott a rejtett *felszólítás*: akik az Urat keresik... Vagyis valamit kér tőlünk, valamire biztat. Tehát csak az tapasztalja meg Istent jóságát, aki keresi és féli őt. Ma – sajnos – ez a kettő nagyon is hiányzik.

Egy jó orvos azt a gyógyoszt írja fel a számomra, amelyikre éppen most szükségem van. És Isten is azt az ígét adja, amelyikre pontosan most van szükségem. Ezért örültem annak, hogy ebben a zsoltságban a „keresés” szó szerepel. Tehát azokról van szó, akik az Urat keresik. Itt a baj. Itt a hiány. Ide teszi Isten az ujját!

Nincs keresés. „...nincsen, aki érte, nincsen, aki keresse Istent.” (Róm 3) Hallgatnak, Isten nevé is kerül. Ha valakinek mégis kiszalad a száján, hogy „Isten”, ijedten hozzászól: „vagy a sors”, nehogy azt higgyék róla, hogy hívó keresztény. Vallás, egyház – erről még beszél, de Istenről nem... Olyan, mint a férfi-nő kapcsolatban a feleség. Maholnap csak mosolyognak ezen. Barátnő, partner – ez a divat. Feleség, férj – túlhaladott, maradi...

A „vallás” szó is kényelmes. Vallásos vagyok, mert még így neveltek. De hogy számomra Isten élő, személyes valóság, akit naponta keresek – ez ismeretlen, netán szégyellni való.

Akik Istent keresik. Milyen jó ma ez a mondat! Mennyire fel kellene rá figyelni! A világ nyíltan hátat fordít Istennek. Gondoljunk arra az ígére is: „Keressétek az Urat, amíg megtalálható!” (Ézs 55,6) „Amíg – jó lenne, ha ez a szó megzörgetné a szívedet. Korunkban naponta hallunk tragédiákról, természeti csapásokról, amikor egyesek – sőt százak, ezrek – számára „nincs tovább”...

Legyen „éberszótó” ez a kis írás számunkra. Isten ideje mindig a ma! Ha megérintett az Isten keresésére való felszólítás, akkor ne várakozs, ne halogasd, máris keresd – amíg megtalálható!

„Fel, mert az irgalom percei múlnak, / Életünk, mint folyam árja, siet. / Még ma, míg hívása hangzik az Úrnak, / Elfogad összetört, árva szívet. / Jézus ma még vár, / De úgy alkonyul már, / Nőnek az árnyak, ím, későre jár.” (EÉ 449,1)

■ GÁNC S ALADÁR

SIPOS DOMOKOS

Én és Isten

Az éjszaka hűvös tengerében
Elmerülök s behunyom a szemem.
Eltűnik alólam a rozoga föld
S a semmibe repül minden,
A nap, a bolygók és az állócsillagok.
A végtelen s utána száz és száz végtelen
Összeszűgöroodik, míg az egészet elnyelem.
Nem marad semmi a világban!
Rongy testem is lefoszlik rólam
És szemtől szemben állunk:
Én és Isten.

Most szemtől szemben állunk,
Kik egyszer kínban szétszakadtunk
S én boldogan lépek be örök hazámba.
Világok végtelenjén túl kezdődik az igazi
végtelen,
Hol nincs többé izzó nap, sár és arany,
Nincs vér, virág, nincs felhő, nincs könny és
félelem.

Túl mindenben
Örökkön áll az Isten.

Én, bolygó porszem,
Egy porszem lehetetétől összeroskadok
S borzadva süllyedek a sárba.
Akkor Isten lenyújtja karját
S keblére ölel, mint apa a fiát.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 4. VASÁRNAP – Róm 8,18–23

Az légy, aki vagy!

A VASÁRNAP IGÉJE

nincsen rendjén. A várakozások hiánya nem azért van, mert minden tökéletesen a helyére került, hanem mert reménytelen, kilátástalan a helyzet. Nem azért nem fáj semmi, mert rendjén van, hanem mert értelmetlennek tűnik a küzdelem. Hiábavaló. Újra kellene indulnia a fájásoknak!

Csak Isten nélkül kilátástalan a helyzet. Az ígét tájékozódó messzebbre lát.

Egyrészt tudja, hogy az ember az egyetlen – Istennek – felelős lény ezen a világon. Az egész teremtett világ megszűnne az ember Istentől elszakadottságát – a bűnt, és várja Isten fiainak a megjelenését. Mindenért, ami nem jól működik, ami elromlik, az ember bűne okolható. Ezért elkezd újra fájni Isten hiánya.

Másrészt tudja, hogy a Lélek vezetése alatt álló, keresztény ember a *re-habilitált*, a képességei birtokába, az elveszített Isten-képességbe visszajuttatott ember (1.4. vers). Akinek elvárásai vannak az igaz emberséget illetően – magával szemben –, ezért nincsen kibékülve a világ tökéletlenségeivel, nem alkuszik meg hiányosságait. Sőt nem is elvárásoknak akar megfelelni, hanem egyszerűen az,

aki. Akinek az ige mondja: Isten gyermeke. Isten Lelkének vezetése alatt elhívottnak érzi magát arra, hogy a beteljesedés felé segítse a világot, és *istenadta* képessége is van arra, hogy ezt tegye.

Az a tény, hogy Isten fiai vagyunk, sokszor feszültségbe kerül a jelen világban tapasztalt körülmények „Isten-telenségével”. Ezek a szülés fájdalmai. Jelek. Jelzik, hogy feltartóztathatatlanul el fog jönni a megérkezés pillanata. Ugyanakkor ösztönöznek arra, hogy a világ számára azzá legyünk, akik vagyunk: Isten fiai. Egyedül Isten gyermekeiként nyerünk alapot a reménységre, értelmet a várakozásra. Arra, hogy ne menjünk el fájdalom nélkül amellett, ami nem rendjén való.

Még egy szorítás, még egy erőfeszítés, és megérkezett. Leírhatatlan az érzés, túlradó az öröm. Össze sem lehet hasonlítani a visszahozva pillanatoknak tűnő órák kínjaival...

■ GYŐRI PÉTER BENJÁMIN

Imádkozzunk! Mennyei Atyánk! Köszönjük, hogy gyermekeid lehetünk! Megvalljuk, hogy sokszor nem vagyunk méltók rá, hogy azok legyünk. Bevalljuk, hogy túl nagy tehernek és felelősségnek érezzük, hogy rajtunk múlik a világ minden baja, és kicsinek látjuk magunkat ahhoz, hogy bármit jobbjítsunk benne. Kérünk, segíts, hogy fájjon a hiányod, és segíts, hogy rajtunk keresztül a te jelenlétedet érezzék meg mások. Ámen.

Szenvedés? Igen, az. Talán leginkább az benne a kín, hogy nem lehet kiszámítani, meddig tart. Erősen reméljük, hogy szerencsés lesz az események kimenetele. Várjuk a végét. Már nem tarthat sokáig, a fájdalom sem fokozódhat tovább az elviselhetetlenség határán túl. Ott állok feleségem ágya mellett. Első gyermekünk érkezik. Az utóbbi hetekben már nagy volt a teher. Jobb lenne már túl lenni rajta. Fülemben csengenek, sőt – érezve az erőteljes szorítást – kézzel foghatóvá válnak számomra, az együtt sóhajtozó számára is a *Teremtés könyvéből* jól ismert szavak: „...fájdalommal szüld gyermeked...” (1Móz 3,16) Tragikus, bár nem meglepő, hogy a legnagyobb áldások válnak átokká és teherre az Istennel való szakítás következtében.

Aztán enyhülés következik. Legalábbis gyengülnek a fájások. De ez még nem a beteljesedés. Itt életveszélyes a megállás. A megindult szülésnek be kell fejeződnie. Nem állítom, hogy a néhány pernyi pihenésben, amíg a gyógyszer hatni kezd, s újabb szorítás jelzi, hogy megint fáj, éppen Róm 8,18–23 jut az eszembe, de később visszagondolva a csoda pillanataira, új értelmet nyernek a szavak.

Szenvedés? Fájdalom? Elmúlóban van, s lassanként már semmi sem fáj igazán. A fájdalommal együtt aztán a várakozás is csakhamar eltűnik embervilágunkból. Lejárt a várakozások ideje.

Egyrészt mert nem *akarunk* várakozni. Kiszámíthatatlan fordulatokban bővelkedő korunkban jobbnak, könnyebbnek tűnik rögtön megragadni a pillanat kínálta sikert. Egyfajta örült sietség hajt bennünket. Másrészt – s talán ezért nem akarunk várakozni – mert *nincs mire* várni. Türelmetlenek vagyunk, de várakozásaink, elvárásaink sincsenek. Nem várunk ártatlanságot a gyermekektől, tudást diákjainktól, tiszteletet a fiataloktól, bölcsességet az idősektől, boldogulást a tisztességes munkától, becsületet a gazdagoktól, felelősséget a vezetőktől, vezetést a pástortortól. Várunk-e még életet az anyáktól, józanságot az apáktól?

Fájdalmas következmény, hogy ha nincsenek várakozások, nincsenek beteljesedések sem. Mivel nem várunk önmérsékletet a jegyesektől, nem várhatunk beteljesedést a házasságtól, hűséget a házastársaktól. Elvárjuk-e a bűnbánatot a vétkektől, és várjuk-e a bocsánatot az áldozatoktól? A jobbítást, az ígétetek megtartását a kormányoktól? És persze istenélment az egyháztól, közösséget a gyülekezettől?

Szomorkás mosollyal legyinthetünk: hát persze, hogy nem várjuk mindezt, hiszen lehetetlen. És bezárul a kör: aki nem élne várakozások, aki nem remélhet semmit, annak ugyan nincsen vesztenivalója – úgy is él –, de nem élhet át beteljesedést sem.

Mégis érezzük, hogy valahol valami

Oratio œcumenica

[Elkész:] Mennyei Atyánk, aki meghallgatod könyörgésünket, ha szent Fiad nevében kérünk, áraszd ránk Szentlelkedet, hogy ne kételkedjünk, hanem az ő ígéréteiben bízva könyörögjünk hozzád!

[Lektor:] Könyörgünk, segíts bennünket, Istenünk, hogy hálával fogadjuk minden ajándékodat! Tarts meg minket szent ígédben, bűneink bocsánatának bizonyosságában! Add, hogy életünk neked tetsző gyümölcsöt teremjen! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk mindazokért, akiket egyházunkban és gyülekezetünkben szolgálatra hívtál el. Ne engedd, hogy lelkesedésük elfogyjon! Segíts őket, hogy szolgálatukban meg ne fáradjanak, hanem tőled kapott erővel és derűvel álljanak helyt tisztességükben! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk, áldd meg hétköznapjainkat! Adj lehetőséget mindenkinek, hogy becsületes munkával szolgálja embertársai javát! A munkanélkülieket óvd meg az elkeseredéstől! Segíts őket, hogy minél előbb tisztességes kenyérkeresethez jussanak! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk, légy velünk, Urunk, és őrizd meg minket, ha csüggedés kísért, és aggódunk a holnapért! Óvj meg a kétségbeeséstől, és adj erőt, hogy megtegyük mindazt, ami békességünket és csendes életünket szolgálja! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk a családokért. Tartsd meg a házastársakat az egymás iránti hűségben, és teremsz

köztük egyetértést, hogy szeretetben neveljék gyermekeiket! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk városunkért/községünkért, hazánkért és a teremtett világért. Őrizd meg minden veszedelemtől, háborútól, terrortól, természeti katasztrófától! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk a betegekért és a szomorkodókért. Gyógyítsd és vigasztald meg őket! Az örvendezők örömét szenteld meg, hogy kísértésbe ne essenek! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Elkész:] Hallgass meg minket, Istenünk, és készíts fel bennünket országod eljövételére, szent Fiad, a mi Urunk, Jézus Krisztus által! Ámen.

ZSOLTÁROK 1.

Az emberi üdvösség gyógyoszure

► Most három héten keresztül a kereszténység legfontosabb imádsággyűjteményének, a *Zsoltároknak* a különböző előadási módjairól és egyházunkban játszott szerepéről lesz szó. Először a zsoltság ősi, közösséget építő módjáról olvashatunk. (E. Zs.)

„A történelem oktat, a törvény eligazít, a prófécia előkészít a jövőre, a dorgálás tisztít, az erkölcs rávezet a jóra. A *Zsoltárok* könyvében mindez benne van, ezért mindenkinek hasznára válik, s az emberi üdvösség gyógyoszerét rejti magában. Bárki olvassa, talál benne olyan orvosságot, amellyel éppen saját indulatának sebeit tudja gyógyítani” – így ír Ambrus milánói püspök a zsoltságokról. Figyeljünk fel a bátor kifejezésre: az emberi üdvösség gyógyoszerének nevezi a *Zsoltárok* könyvét. S folytatja: a történelem, a törvény, a szigor „jótéteményei” mellett a zsoltságokban példát kapunk a türelemre, biztonságot a gonosz (elsősorban a bennünk lakozni kívánó gonosz) támadásai ellen. A zsoltságokban található meg a legbátrabban Jézusra utaló próféciák is. Mennyi kincs, orvosság!

Mai evangélikus kegyességünkben kicsit hátrébe szorultak a zsoltságok. Katolikus testvéreink őrzik még a gyülekezeti és

giát, a *Gloria Patri*, majd közösen megismételjük az antifónát.

Ebben a megszólaltatási módban a zenei eszközök megerősítik a szöveg gondolatait: a mottószerű antifóna szövege éppen dallamossága miatt ragad meg az agyunkban, és később is könnyen felidézhető, mint gyermekkorunk bibliai aranymondásai. A recitált zsoltságzöveg pedig megköveteli a figyelmet: nem hadarhatunk, nem ugorhatunk át gondolatokat, mert a zenei váz rendet teremt zsoltságolásunkban.

Tudom (tapasztaltam), hogy először úgy tűnik: túlzott zenei figyelmet igényel a tónus helyes használata, és a zsoltságzöveg „tartalmára” már nem vagyunk képesek koncentrálni. Ez nem egészen igaz, hiszen éppen a félkórusonkénti megszólaltatás teszi elkerülhetetlenné, hogy szemünkkel előre olvassuk a szöveget, s engedjük bensőnkben is megszólalni. Kis gyakorlat után a zsoltságzöveg annyira sajátunkká válnak majd, hogy a dallamok már-már a néma zsoltságolások is megszólalnak bennünk: segítik a szöveg értő tagolását, kiemelik nyelvi szépségeit, és a tudat mélyebb rétegeibe juttatják a mondanivalóját. A zsoltság végén a szentháromsági dicsőítéssel közö-

sen teszünk vallást arról, hogy az Újszövetség népeként értjük és imádkozzuk az ősi zsoltságokat, a keretvers megismétlésevel pedig ismét a dallamosság kegyes eszközét használjuk az összefoglaló „mottó” lelkekben való rögzítéséhez.

Hogyan látja Ambrus püspök mindezt a saját gyülekezetében? „Ha zsoltság énekelnek, az idősek levetik morc szigorúságukat, és a szomorú öregemberek vidám szívvel válaszolhatnak. A kicsinyek vágyódnak a zsoltságzásra, s a gyerekek, akik egyébként kerülnek a tanítást, szívesen gondolkodnak rajta. A zsoltság összehozza a haragosokat, közösséget teremt az egymástól távol élők között, kibékíti a megbántottakat. Ki ne bocsátana meg annak, akivel együtt imádkozik az Úrhoz?”

Értelem, szépség, lelkesedés, imádság, együttműködés, közösen Istenre figyelés: ez mind-mind a zsoltságzás jellemzője. Élünk vele, tanuljuk meg!

■ BENCE GÁBOR

A megtalált tovább keres

Lelkésziktatás Szegeden

► „Esperes Úr! Isten országában a legnagyobb szám az egy” – mondta határozottan Makoviczky Gyula a szegedi templom szószékéről július 2-án. A fiatal lelkész ekkor iktatta be hivatalába Lupták György, a Bács-Kiskuni Egyházmegye esperese. Az istentiszteleten Makoviczky Gyula az elveszett juh és drachma, valamint a tékozló fiú példázatáról osztotta meg gondolatait a templomot megtöltő gyülekezettel.

„A teológián egyszer azt gyakoroltuk, hogy miként kell a Luther-kabátban szépen közlekedni. Ezzel szemben mit tett a példázatbeli apa? Lebegő köntösével nem törődve futott fia elé, ujjára aranygyűrűt húzott, és ünnepi vacsorát adott” – emlékeztetett a beiktatott lelképásztor. „Istennél valóban az egy a legfontosabb. Tudom, hogy én magam is ilyen egy vagyok. És akkor lennék a legboldogabb, ha tudnám, hogy eddigi szolgálatom során is akadt már ilyen egy” – folytatta.

Gyula az igehirdetésben is utalt rá, hogy egykor ő is a gazdasági racionalitásban gondolkodott, hiszen külkereskedelmi főiskolai, majd közgazdász egyetemi diplomát szerzett. Meghatáro-

zóvá vált számára a pécsi gyülekezet és azon belül is az ifjúsági közösség, valamint az a néhány hónap, amelyet a Mevisznél polgári szolgálatosként töltött. (Később a szövetség elnöke is volt.) Ekkor ért meg benne elhatározása a gondolat, hogy a gazdasági képletek helyett

FOTÓ: FERENCZY ÁGNES

Jézus Krisztus nyájával szeretne foglalkozni a jövőben. Teológiai tanulmányai alatt egy évet a németországi Erlangenben töltött ösztöndíjként. Hatodéves teológusként került Szegedre, ahol ifjabb Cserháti Sándor lett a mentora. 2003-ban

történt lelkésszé avatása után is a Tiszparti városban maradt – immár segédlelkészként. Bevallása szerint rengeteget tanult az általa „két lábon járó iskolaként” aposztrofált Cserháti Sándortól. „Én magam pedig végzettségemnek köszönhetően leginkább az adminisztrációban, pályázatírásban voltam az ő segítségére” – válaszolta kérdésünkre.

Lupták György Ézs 40,29–31 alapján tartott prédikációjában Rilke-ről mondott el egy történetet. A német költő egy napon pénz helyett rózsát adott egy koldus kezébe. A történet főszereplője szerint a rózsza a léleknek szól. Ezt illusztrálva az esperes is rózsával köszöntötte fiatal kollégáját. „Mindenkét gazdaggá tenni mi sem tudunk. Sajnos sok a nyomorúság világunkban. De nekünk, neked is adnod kell. Adnod, amit Isten szeretne rajtad keresztül adni” – mutatott rá az esperes.

Erre igen sokszínű közösség vár továbbra is a Tisza-parton: hittanosok, két ifjúsági csoport (köztük sok Szegeden tanuló egyetemistával), a sikeres nyári gyermektáborok résztvevői, az idősek napközi otthonának tagjai és a nemrég felújított makói templom látogatói. A most beiktatott lelkész fontosnak tartja, hogy ezek az emberek valódi és aktív közösséggé kovácsolódjanak.

■ LÁSZLÓ JENŐ CSABA

Magyarországi szlovákok napja

◀ Folytatás az 1. oldalról

A két óra felzengő harangok ünnepi istentiszteletre hívták a látogatókat. Az alkalom természetesen szlovák énekel liturgiával folyt; igehirdetéssel Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke és Kutyey Pál Albert békéscsaba-erzsébethelyi lelkész szolgált.

Tótkomlós az idén kétszázhatvan éves; ez alkalomból a település lakói ünnepeksorozattal emlékeznek meg arról a nyolcvan családról, amely egykor ott-hont teremtett magának – és a késői utódoknak is. A rendezvények sora az úgynevezett letelepedési emlékmű alapkövetelével indult még április végén. A püspök eme leendő szobor üzenetéről, szimbolikájáról beszélt most prédikációjában. Kiemelte a kezdet fontosságát, de mindenki figyelmébe ajánlotta az Istenben való folytatás lehetőségét. „Én ültetem, Apollós öntözte, de a növekedést az Isten adta” – erősítette meg az Első korinthusi levél alapján (3,6). Kutyey Pál Albert szintén a fa lombja és a gyökerek közötti kapcsolat jelentőségét emelte ki igehirdetésében.

Sajnos egyelőre csak az emlékmű talpazata készült el. Az ismertetőben a következő olvasható: „A szobrászművész tervének központi motívuma egy mé-

lyen gyökeret vert, öreg fa ég felé nyúló ágakkal, bronz anyagból, mely a városban gyökeret vert szlovákság plasztikai szimbóluma. A teljes egészében betűkkel borított, a település történetének időrendi sorrendbe állított, kétnyelvű leírásával díszített fa 250–300 cm magas lesz, 65 cm átmérőjű, 300×300 cm-es csiszolt gránitalapra elhelyezve. A szabálytalan alakú gránitalapokból összeállított talapzaton a hézagokat bronzlapok töltik ki, melyen szlovák családok és a szlovák kultúrát támogatók neve látható. A famotívum mögött három, a Tátrából származó gránitdomb, a címerből ismert hármas domb szimbóluma látható.”

Az istentisztelet után került sor a szlovákságot kifejtett tevékenységet jutalmazó kitüntetéseknek az átadására, mely immár hagyománnyá vált. A csoportdíjat a helyi hagyományörző társaság, a Komlós táncegyüttes érdemelte ki. Egyéni díjat kapott dr. Kondacs Anna pedagógiai munkájáért, Michal Hrivnák pedagógiai és művészeti munkájáért, illetve Imrich Fuhl művészeti alkotómunkájáért.

A templomi ünnepség után a Szarvasi Szlovák Színház Kubo című előadását tekinthette meg a nagyérdemű, majd Juraj Dolnozemský költő kötetének bemutatója zárta a napot.

■ SZPISÁK ATTILA

NYARALUNK...

Mevisz családós tábor Bonyhád

A Mevisz vezetői és tagjai úgy tizenöt évvel ezelőtt találták ki, hogy nyaranta táborba tömörülnek, mert az ifjúság heves évei után megnősülve, megházasodva, néhány gyerekkel hirtelen már nem volt olyan könnyű leülni beszélgetni, terveket szőni, együtt énekelni, imádkozni. Pedig nagyon vágytunk rá, csak nem számoltunk azzal, hogy milyen nehezen egyeztethető össze a családalapítás és a tágabb közösség megőrzése. Végül azonban belejöttünk: nyaranta és telente néhány napig újból hajnalig vitatkozunk, énekelünk, röplabdázunk, focizunk, mint „régen”, csak most már a gyerekeink is megtalálják a helyüket ebben a testet-lelket feltöltő kikapcsolódásban. Így tettünk az idén június utolsó hetében is Bonyhád.

Mi is történt ezen a héten Bonyhád? Reggelente Jézus provokatív kérdéseit boncolgattuk a bibliáórán, külön a felnőttek és külön a gyerekek – utóbbiak öt korosztályban óvodástól középiskoláig. Napközben a hét közepéig meg-

sültünk, onnantól meg áztunk-fáztunk. Közben pedig csocsó- és pingpongselejtezők zajlottak; negyven-egynéhány éves apák igyekeztek bokaszerűl nélkül helytállni a náluk fürgébb fiatalokkal szemben a focimeccseken (nem nagyon sikerült); fiatalos anyák hajráztak és hímezték;

akinek kellett, az pelenkázott és babakocsit tologatott – de ilyen már egyre kevesebb akadt; és mindenki mindenkivel beszélgetett. Az évközi kapcsolattartást nem is a nagy távolságok nehezítik meg Nyíregyházától Zircen át Vönöckig, hanem hogy legtöbbünk a legdolgosabb élet-

szakaszban van. Ez a csapat ilyenkor pótolja azt, ami a farszort hétköznapokból kimarad: felvesszük az elvesztett szálakat, feltankolunk egymás érdeklődéséből, mosolyából.

Esténként egyikünk a kiskamasz gyerekekkel játszott, másvalaki filmklubot tartott a nagykamaszoknak, mi magunk pedig jól elfáradtunk az érzelmeiktől sem mentes vitázásban vagy a szintén farszortó aktív hallgatásban. Téma voltak az öregedés (szüleink, saját magunk és az egyház esetében), a tényfeltárási bizottság munkája (több tag is jelen volt), az egyház jelenéhez és jövőjéhez való személyes hozzáállásunk (már nem mint ifjú meviszesek, hanem mint a gyülekezetek és az egyház vezetésében résztvevők). Pihenésképpen – aktív, azaz éneklő – részesei lehetünk egy Mozart-estnek, illetve „helyszíni szemlét” tartottunk a mohácsi csatán.

Igaz, hogy a reggeli bibliakörök közül a kamasz gyerekeké most már jóval népesebb, mint

ITTÉZS ANDRÁS FELVÉTELEI

az óvodásoké (és ez nem mindig volt így), a lelkészségünk a régi, bölcsességünk és türelmünk talán több, és megtapasztaltuk az Ursten áldását – korosztálytól függetlenül.

■ ITTÉZS SZILVIA

Vegyes páros

ÉGTÁJOLÓ

► A hatévenkénti tisztújítási folyamat végéhez közeledünk. Ebben a rovatban pár hete ilyen még nem volt! címmel olvashattuk Ittész János püspökkollégám írását arról, hogy a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben megválasztották egyházunk első női esperesét. Ugyanebben a számban jelent meg a rövid hír, hogy délen pedig az első női egyházkerületi felügyelő, Radosné Lengyel Anna kapott bizalmat a gyülekezetektől.

A protestáns egyházak értékes demokratikus tradíciójához tartozik, hogy minden egyházkormányzati szinten – a gyülekezetektől az országos egyházig – kettős elnökség hordozza a vezetés felelősségének súlyát. Az elmúlt egy-két hónap meghatározó élménye volt számomra az öt déli egyházmegye elnökeinek beiktatása. Bár ezen a szinten a nemek aránya még 10:0 a férfiak javára, ezzel együtt igen érdekes és ígéretes párok startoltak a hatéves együtt futásra.

A déli esperesek mellett orvos, helytörténész, statisztikus, két esetben pedig egyetemi tanár vállalta, hogy kettős igába hajtja a fejt. Igen fontos, hogy ilyen módon a teológiai végzettségű esperesek mellett más képzettségű szakemberek is felelősen részt vesznek az egyházmegyéék irányításában. Ezáltal talán lassan leküzdjük az elpaposodás veszélyét,

azt a kísértést, hogy lelkészként úgy véljük: mi mindenhez értünk...

Ma már nincsenek polihisztorok. Minden területen, így az egyházi életben is csapatépítésre, megfelelő szakemberekre és munkamegosztásra van szükség. A finiséhez érkezett labdarúgó-világbajnokság egyik nagy tanulsága, hogy nem lehet mindent csupán néhány nagy sztárra felépíteni. Ők is kifoghatnak egy-egy rossz napot, előfordul, hogy még a büntetőt se tudják értékesíteni. Ők is lesérülhetnek, sőt – urambocsá! – még ki is állíthatják őket... Valódi közteherviselés kell, igazi összjáték és egészséges csapatszellem. Reményeség szerint egyházunkban is lejárt az ideje a részben külső kényszerhelyzet miatt kialakult „one man show” mentalitásnak, az egyszemélyes gyülekezeti vállalkozások korszakának.

A kettős elnökségek, vegyes párosok

munkájának tartalmi és formai lényege jól szemléltethető a sport világából kölcsönzött egyéb képekkel is. Gondolhatunk a páros evezésre, de akár a tandembiciklizésre is. Fontos, hogy összehangolt ritmusban húzzuk az evezőket, tekerjük a pedálokat. Előfordulhat, hogy az egyik fél – átmenetileg – csak kevesebbet bír, de hosszú távon sorsdöntő, hogy érvényesüljön az apostol edző, Pál utasítása: „Egymás terhét hordozzátok...” (Gal 6,2)

Természetesen arról sem szabad megfeledkezni, hogy ezek a duettek olyan szempontból is vegyes párok, hogy míg a lelkész főállásban végzi munkáját, az úgynevezett „világi” félnek a saját hivatásában is helyt kell állnia. Ők valójában a szabad idejüket áldozzák föl a közös szolgálatra. Ezért külön is köszönet illeti mindazokat, akik hat esztendőre felvállalták ezt a nehéz kettős szereposz-

tást. Érthető, hogy sok helyütt bizony nem volt könnyű feladat megfelelő számú, elkötelezett jelöltet találni a felügyelői szolgálatra. Köszönet jár azoknak a családoknak, házastársaknak is, akik a nélkülözhetetlen háterszínre biztosítják mindehhez.

Végül néhány személyes mondat a saját egyházkerületünkben zajló örségváltásról. Hálás vagyok elnöktársamnak, Szemerai Zoltánnak, hogy tanuló vezetőként mindig számíthatam rá az elmúlt három esztendőben. Valóban együtt „tekerjük végig” kerületünk gyülekezeteit. Több évtizedes gazdasági vezetői tapasztalata, egyháziismerete és -szeretete sok nehéz döntésen segített át. Modellértékű, ahogyan mindent megtesz azért, hogy a váltás zökkenőmentesen, olajozottan történjék. Lelkész kollégák is tanulhatnának tőle... Remélem, a jövőben is számíthatunk tanácsaira, támogatására.

Talán nem véletlen, hogy mindkét utódjelölt ismert és elismert kommunikációs szakember: Lengyel Anna, illetve Novotny Zoltán is a Magyar Rádió munkatársa. Fontos stratégiai feladat ugyanis, hogy előrelépjünk a kommunikáció tudományának és gyakorlatának területén. Egyházunknak világosan érthetővé,

hallhatóvá és láthatóvá kell válnia hazánkban. Csak ebben az esetben lehet esélyünk az egyházzal kapcsolatos félreértések tisztázására, az előítéletek felszámolására, valamint jézusi küldetésünk hatékony betöltésére.

Ebben az összefüggésben is reménységgel tekintek Lengyel Anna szolgálatba lépésére, akinek hivatalos és ünnepélyes beiktatására szeptember 16-án, szombaton délelőtt kerül sor az egyházkerületi közgyűléshez kapcsolódóan Kecskeméten. A mintegy kétharmados többséggel megválasztott rádiós szerkesztő személyében első ízben lesz nő tagja az egyházkerület, illetve az országos egyház legfelső vezető testületének. Új színt, új hangot, még sok-sok csepp emberségét várunk Annától.

Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

Házátadás Szarvason

▶ **A Habitat for Humanity Szarvas és Térsége Helyi Szervezete 2004-ben alakult meg. A szarvas-ótemplomi gyülekezet tagjai közül többen felvállalták, hogy önkéntesként segítik azokat a családokat, amelyek évek óta nem tudtak egyszerű, tisztességes lakáshoz, házhoz jutni. A helyi önkormányzattól kapott telken 2005 őszén kezdődtek meg a munkálatok. A magyar önkénteseket segítették az USA-ból érkezett Global Village csoportok, így hamar elkészültek a könnyűszerkezetes házak. Ez év június 21-én négy család vehette át új otthonuk kulcsait.**

Az ünnepségen a Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola és Óvoda diákjai kedves műsorral köszöntötték az új

háztulajdonosokat és a megjelent vendégeket. Lázár Zsolt ótemplomi lelkész – aki a Habitat helyi szervezetének elnöke is – református, baptista és katolikus

szolgatársával együtt kérte Isten áldását a négy új otthonra és a lakókra. A közös ima után Lázár Zsolt elmondta: sokan nem hittek a kezdeményezés sikerében, azonban ez a házátadás ünnepség a bizonyíték arra, hogy milyen sokat lehet tenni összefogással mások boldogulásáért. A lelkész egyúttal szeretettel meghívott minden jelenlévőt a második Habitat-ház alapkövetésére, melyre júliusban kerül sor.

Ezt követően köszöntőt hallhattunk Sümeghy Györgytől, a Habitat for Humanity Magyarország országos igazgatójától, Babák Mihálytól, Szarvas polgármesterétől, dr. Aszódi Gabriellától, a helyi szervezet igazgatójától és Molnár Levente építészvezetőtől, aki elmondta, hogy immár a sajátjával együtt öt családja van. Ezek voltak az ünnepség legmeghatóbb percei. A négy család a kulcsok mellé az ótemplomi gyülekezettől Bibliákat, énekeskönyveket kapott aján-

déka. Az alkalom szeretetvendégséggel zárult.

■ JANURIKNÉ CSONKA ERIKA,
a PR-bizottság tagja

Tabuk nélkül

Beszéljünk arról, amiről hallgatni szoktunk

▶ **Az ökumenikus lelkészi és munkatársi missziói közösség június 19-től 22-ig Balatonszárszón tartotta konferenciáját a református egyház Soli Deo Gloria konferenciaközpontjában Tabuk nélkül címmel. A résztvevők öt akolból érkeztek, de egy nyájhoz tartozóként voltak jelen a tanácskozáson.**

Nagy örömet jelentett mindannyiuk számára, hogy reformátusok, baptisták, metodisták, az evangéliumi pünkösdi közösség tagjai és evangélikusok együtt élhették meg a Krisztusban való egységet. Az Úr Jézus Krisztus jelenléte biztosította, hogy testvéri módon, nagy nyíltsággal, felelősséggel és szeretettel beszéljünk a témákról. Minden napot imaközösséggel kezdtek, majd igetanyulmány, előadás és fórumbeszélgetés következett. Ebéd után a résztvevők öt csoportban beszéltek meg a délelőtti elhangzottakat. A három fő téma a pénz, a szexualitás és a hatalom volt. A hívő embert, így az egyházi vezetőket sem kíméli a sátnak, hogy kísértésen ugyanazokkal a dolgokkal, melyek dominánsan jelen vannak a minket körülvevő társadalomban, de erőszakosan betolakszanak az egyházi közéletbe is.

Igetanulmányt Nemeshegyi Zoltán református, Szevényi János evangélikus és Hecker Frigyes metodista lelkész szolgált, a fő előadásokat pedig Ribár János evangélikus esperes és Szarka Miklós, a Református Házasság- és Családsegítő Szolgálat vezetője tartotta.

A konferenciát előkészítő alkalom visszatérő kérdése ez volt: mennyire lehet majd azokról a témákról nyíltan, fel-

szabadultan, őszintén beszélni, melyek nyilvánvalóan rombolják az egyház hitelességét, mégis sokszor úgy tűnik, annyira tabuként kezeljük őket, mintha létező-

rússággal töltenek el, az evangélikációban meghirdetett felszabadító evangéliumi üzenet boldoggá tesz, és reménységet ad a holnapok szolgálataihoz. A záró

sükről nem is szeretnénk tudomást? Az elhallgatással vagy egyszerűen csak a nagy hallgatásokkal olyannak próbáljuk felmutatni egyházi létünket, mintha ezek a gondok nem is lennének jelen.

Az igetanyulmányok jól előkészítették az előadásokat, és megadták az igei alapot. Az előadások pedig tükrözték az előadók nagy felkészültségét, és kiváló lehetőséget biztosítottak a fórumbeszélgetésekre és a csoportelőadásokra is. Minden bizonnyal az elhangzó szolgálatoknak is, de a köztünk és bennünk munkálkodó Szentléleknek is köszönhetjük, hogy a fórum- és csoportbeszélgetések során személyes problémák is felszínre kerültek.

Az esti evangélikációs szolgálatokat Révész Árpád baptista lelképásztor, evangélista tartotta. Ezeken keresztül Isten tükröt tartott a résztvevők elé, hogy ki ki meglássa lelki-munkás élete torzulásait, mulasztásait. Míg vétkeink szomo-

úrvcsojai istentiszteleten Bálintné Varsányi Vilma evangélikus lelkész szolgált

Jó lenne, ha a szárszói konferencia hatása továbbgyűrűzne az egyházak munkatársi közösségeiben. S ha a belső egyházi élet gondjainak takargatása helyett a felszínre került emberi nyomorúságok Isten elé kerülhetnének, hogy – az ő kegyelméből megújulva – eredményesebben folyhasson a gyülekezeti és missziói szolgálat.

Az ősztől a jövő nyári konferencia előkészítésén munkálkodó szervezők már most reménységgel gondolnak arra, hogy 2007. június 25. és 29. között ismét a balatonszárszói református üdülőben fogadhatják az ökumenikus lelkészi és munkatársi missziói közösség tagjait. Ennek az alkalomnak az igehirdetői szolgálatát a sokunk által tisztelt és szeretett indiai származású evangélista, Samuel Kamaleson végzi majd.

■ BOZORÁDY ZOLTÁN

„Európai polgár vagyok”

Milyen közösséget szeretnénk?

A kettős állampolgárság kérdése 2004. december 5-e óta fájdalmas jelentéssel és még fájdalmasabb mellékjelentésekkel vonult be a magyar történelmi emlékezetbe. Ismert a Kárpát-medence magyar protestáns és római katolikus egyházainak az ezzel kapcsolatos egységes álláspontja, amely nyilván nem változott azóta. Ennek következtében az e konkrét kérdést is magába foglaló, de szélesebb ölelésű kérdéskörrel: az európai integrációnak az egyénekre, a nemzetre, a közösségekre, azon belül egyházi közösségeinkre vonatkozó jelenségeivel, lehetőségeivel és kihívásaival kívánok foglalkozni az alábbiakban.

Európai polgár vagyok? – Ezzel a Pál apostol után szabadon feltett kérdéssel való szembesülésre hívom a kedves olvasót. Pál apostolnak egyértelmű, de komplex identitása, önazonosság-tudata volt. Missziója során többször nyilvánvalóvá tette, hogy számára fontos a hovatartozása. Fontos, hogy tarzusi zsidó, aki a legjobb nevelést kapta „Gamál-él lábainál” (ApCsel 22,3). Nem tagadja, hogy korábban ennek jegyében féltelenül üldözte a keresztényeket (lásd ApCsel 22,4–5; 26,9–11), később pedig boldogan vallotta, hogy „nem én élek, hanem Krisztus él bennem” (Gal 2,20). A krisztusi önazonosságnak ezt a fokát a földön élte meg, de a kettős (állam)polgárság tudatában. Tudta, hogy már e törekény földi sátorban is (lásd 2Kor 5,1) mennyei polgár (Fil 3,20). S ebben az összetett identitástudatban helye, sőt fontos szerepe volt a Római Birodalomban élvezett polgárjogának is. Életének egy bizonyos pillanatában ez nagy jelentőséggel bírt. Akkor szinte minden ezen múlt. Büszkén és öntudatosan állt elő e született polgársággal, mondván: római polgár vagyok (lásd ApCsel 22,28), polgárjogom és méltóságom van – figyelmeztette bántalmazóit.

Hiszem, hogy mi is – ha nem is páli léptékkal, de – érezzük önazonosságunk összetettségét: kereszténység, magyarság, reformációi örökség. Mindeközben pedig szívünkben hordozzuk a mennyei polgárság reménységét, bátorságát és méltóságát is. De hogyan viszonyulunk a „birodalomhoz”? Nyilvánvaló, hogy a hasonlóság, az analógia nem keverhető össze az azonossággal. Éppen ezért azonban vitathatatlan, hogy fennáll az összehasonlítás lehetősége Pál apostol zsidósága, kereszténysége és a Római Birodalomhoz való viszonyulása, valamint a mi magyarságunk, kereszténységünk és Európához való viszonyulásunk között.

Pál apostol öntudatosan mondja: „Római polgár vagyok.” Nem félti ettől sem zsidó származását, sem zsidó-keresztény vallását. Mi vajon mondjuk-e ilyen öntudattal, bátorsággal és jelentőségteljes komolysággal: „Európai polgár vagyok”? Bizonyára nem. És talán nem is vagyunk hibázthatók emiatt. Lassan a harmadik generáció nő fel úgy, hogy hol politikai, hol gazdasági, hol pedig kulturális vasfüggöny és/vagy szakadék választ el bennünket attól az Európától, amelyhez pedig nemcsak odatartozunk, hanem amelyet szervesen mi is alkotunk. E szoros összetartozás ellenére a felszínen hol Európá bizalmatlan irántunk, hol pedig mi vagyunk azok iránta.

1989. október 23. óta e dátum kettős jelentéssel bír. Sokszor halljuk és mondjuk, hogy ez az 1956-os forradalom és szabadságharc kitörésének, valamint a Magyar Köztársaság kikiáltásának a napja. Valami hasonló szándék lehetett amögött, hogy hazánk két évvel ezelőtt május 1-jén csatlakozott az Európai Unióhoz. Ez az esemény azonban nem rögzült az állampolgárok tudatában: május 1. megmaradt kinek szakszervezeti, kinek munkásmozgalmi ünnepnek, kinek pedig lufis, vattacukros, sörös össznépi majálisnak. De senki számára nem lett az európai csatlakozás nagy, jeles napjává. S ennek csak az lehet az oka, hogy az egész integráció kérdése nem érintette meg nemzetünk többségét. Persze ezt jelezte már a népszavazáson való részvétel és az igenek aránya (körülbelül 36%) is, ugyanakkor lassan talán éreznünk kellene, hogy Európa rólunk szól, s hogy nekünk is szólnunk kellene már valamit vele kapcsolatban.

Vannak, akik ezt már meg is tették kemény, ítéletes szavakkal szólva. A francia és a holland népszavazás eredménye, amely elutasította az alkotmányos szerződés tervezetét, két dolgot üzen. Az egyik az, hogy e két nemzet választói nem ilyen Európát akarnak. Ennek az érzésnek a kifejezéséhez talán mi is könnyen csatlakoznánk. De van más lehetőségünk is. Nevezetesen: hangot adni annak, hogy részt kívánunk venni a közös Európa formálásában. Úgy tűnik, hogy ez az igény eljutott Brüsszel és Strasbourg üvegpalatáiba. Nekünk pedig – különösen most, amikor a szomszéd fővárosban zajlott az európai csúcstalálkozó – szembesülnünk kell az a kérdéssel, hogy egyszerű, hívó átlagpolgárként milyen Európát akarunk.

Mintegy tizenöt esztendővel ezelőtt Jacques Delors

– aki akkor az Európai Közösségek Bizottságának elnöke volt – a politikai és gazdasági stratégiák figyelmeztetése és a magunkfajta (a mennyei polgárság kérdéseire is érzékeny) embereknek a buzdítása végett mondta a következőket: „Pusztán jogi és közgazdasági szakértelem alapján nem fog sikerülni Európa egyesítése... Ha az elkövetkezendő tíz esztendőben nem tudunk Európának lelket adni, ha nem tudunk spiritualitást és értelmet adni neki, akkor a harcot elvesztjük.” A harc pedig, amely az élhető, fenntartható európai életéről szól, tényleg kétértelmű kimenetelűvé lett az elmúlt években. Már mindenki nyíltan beszél a krízisről. Ehhez a felismeréshez azonban szükséges annak az elismerése, hogy Európának egy új, friss gondolatra, egy megújuló látomásra van szüksége, amely túlmutat a közös piac és a közös pénz, az euró megteremtésén.

2005 októberében az Európai Unió kormánya, az Európai Bizottság útjára indította az úgynevezett D-tervet, amely *demokáciáról, dialógusról és diskurzusról* szól. Az ebben a párbeszédben, a demokratikus, közös gondolkodásban való részvételre meghívták – a tagországok kormányain, parlamentjein és politikai pártjain kívül – ugyanezen országoknak a civil szervezeteit és az egyházait is. E közös gondolkodásban azonban csak azok tudnak részt venni, akik vallják egyénileg és közösségekben is európai polgárságukat, még akkor is, ha azt a történelem igazságtalan szeljárásai sokféleképpen megtépázták már.

A magyarországi történelmi egyházaknak meg kell találniuk a módját, hogy még intenzívebben kapcsolódjanak be Európa közös formálásába. Európa még nincs kész. Európa jövőjének formálására hív a D-terv. A június 24-én zajlott bécsi EUCsúcstervezlet Európa jövőjével foglalkozott. Ezt a vállalkozást nem bízhatjuk csak a politikusokra. A mi jövőnkéről és utódaink jövőjéről van szó.

Az Európai Egyházak Konferenciájának Egyház és Társadalom Bizottsága benyújtotta beadványát, amellyel hozzá kíván járulni Európa jövőjének a formálásához. A bizottság tagjaként módomban volt részt venni a beadvány szövegezésében, amely egyebek mellett leszögezi: „...jogi és gazdasági értékek elégtelenek arra, hogy az Európai Unió számára stabil alapot jelentsenek. Az olyan értékek megőrzése, mint az emberi méltóság, a szolidaritás, az igazságosság, a türelem, továbbá a múlt és a jövő generációinak tisztelete, valamint a körülöttünk lévő világ értékeinek megbecsülése túl a gazdasági

hasznosságon a leglényegesebb értékek. Minden egyes ember egyéni értéke alapvető fontossággal bír az egyházak számára. Az egyház úgy tekint minden egyénre, mint aki Isten munkatársa és Isten képmása.”

Európa-szerzte sok egyházi és civil közösség elfogadta e meghívást az Európáról szóló közös, kontinentális „beszélgetésre”. Tematikus csoportok, imaközösségek keresik, szakértők bevonásával és az Isten igéjére való alázatos figyellel, Európának és benne a saját szűkebb hazájuknak a jobb sorsát. Mi sem mondhatunk le arról a feladatunkról és felelősségünkről, amely annak fáradhatatlan hangsúlyozásából áll, hogy „kultúra, identitás és vallás éppen annyira részét alkotja Európa infrastruktúrájának, mint a szállítványozás, a kommunikáció vagy az energia... Mélyen meg vagyunk győződve arról, hogy egyházak és vallások együtt a széles civil társadalommal a közéletnek fontos alkotórészei. Egyházak és vallások jelentős részét alkotják azoknak a folyamatoknak, amelyek... a helyi közösségekkel való mindennapos, közvetlen kapcsolat révén a társadalmi összetartozást, az azonosságtudat átélését és az értékek megőrzését segítik elő... Az etika alapvető és szükséges alkotója a társadalom egységének. A vallás a maga különböző formáiban – ahogy ezt az európai civilizáció hosszú történelme mutatja – mindig a legjobb eszköze volt az európai társadalom kulturális, spirituális és morális dimenziója munkálásának...”

A reformáció egyházi különösen is hozzájárult az európai polgárosodáshoz. A felelős polgár képe a protestáns identitás része. Az összetett protestáns polgári önazonosság, amely szerint amellyel, hogy mennyei polgárok és földi hazánk polgárai vagyunk, európai polgároknak is tekintjük magunkat. Az e hármasságokból fakadó jogokat és kötelezettségeket örömmel vállalva találjuk meg igazi önazonosságunk méltóságát. Ebben a méltóságban helye van a reményteljes spiritualitásnak, az áldozatkész hazaszeretletnek, a határokon átvélő Kárpát-medencei, európai nemzeti és nemzetközi szolidaritásnak egyaránt. Ne mondjunk le erről. Sokkal inkább úgy töltjük be hivatásunkat egyházunkban, nemzetünkben és Európában, mint ennek a bátor, összetett protestáns identitásnak az örökösei, akiknek polgárjoguk van a mennyben.

■ DR. BÓNA ZOLTÁN

A kántorok Isten emberei

► Isten szeretetének csodája az olyan közös munkában nyer igazi értelmet, amelyet alázattal, belső örömmel és hálával végzünk. A főtí Mandák Otthon falai között ezt a csodát élték át a résztvevők június 19-től 24-ig, a hatodik kántortovábbképző tanfolyam ideje alatt is.

A hét minden napja áhitatokkal, a zenei órákra való felkészüléssel és egy-egy esti előadással telt el. A reggeli elcsendesedést és a vesperákat az új *Gyülekezeti liturgikus könyv* alapján végezték a tanfolyam résztvevői; a gyülekezeti énekek nagy részét az új énekanyagból válogatták. Isten magasztalásának szép órái kielkierő adtak a gyakorláshoz, az új ismeretek befogadásához.

Az orgonaórákat Németh Csaba, Ecsédi Zsuzsa és Gálos Miklós tartotta. Gálos Miklós liturgikus orgonajátékra is tanította az érdeklődőket, és az orgona felépítéséről tartott előadásokat. Pócs Miklós zeneelméletet, klasszikus és modális összhangzattant oktatott. Bence Gábor rövid zenei kompozíciók rögtönzéséhez adott sok-sok jól alkalmazható, jól hangzó ötletet. Felhívta a figyelmet a koráldallamok jellegzetességeinek kiemelésére, az arányos szerkesztésre és a zenei effektusok tudatos használatára. Délutánként ismertette a *Gyülekezeti liturgikus könyv* énekanyagát. Ecsédi Klára egy-egy rövid Bach-ária vagy korálok énekelésével gyakoroltatta a helyes hangképzést.

Beszélgetésre csak a lefekvés előtti órák voltak alkalmasak, az esti előadások ugyanis sokakat tovább gondolkodásra készítettek. Decmann Erzsébet a lajoskomáromi gyülekezet részűvő munkájáról beszélt. Rövid bemutatóval bizonyította, hogy az együttes alkalmas a gyülekezeti éneklés kísérésére is az istentiszteleten. *Liturgia a kereszténység utáni társadalomban* címmel Hafenscher Károly tartott előadást. A kérdések zöme azt feszegette, hogy miként lehet előbbé tenni Jézus Krisztus egyházát. A pestszentlőrinci gyülekezet évente több hangversenyre hívja és várja híveit és a zenekedvelőket. Györi Gábor esperes vetített ké-

pek segítségével és zenei felvételek lejátszásával érzékeltette többek között a Grádics kórusangverseny és a Pávilon-koncertek különleges hangulatát.

Dr. Kamp Salamon a tudós nagyszerű elmélyültségével ismertette meg a kántorokat a zenei retorika elemeivel *Johann Sebastian Bach Magnificatján* keresztül. Nagy élményt jelentett a mű tételeinek meghallgatása a partitúra egyidejű olvasásával egybekötve. Fassang László orgonaművész improvizációs kurzust tartott. Izgalmas, gyönyörűen gyötrelmes negyedórákat töltöttek el vele az önként jelentkező kántorok, akik átéltek a muzsika születésének csodáját. Mesteri pedagógiai érzékkel, oldott légkörben olyan improvizációs technikákkal is-

Féltreve a kotta – Fassang László (balra) improvizációs kurzust tart

mertette meg a résztvevőket a mester, amelyek zenei hangulatok, színek keltésére alkalmasak. A gyakorlatok során azonban mindig a jól értelmezhető zenei gondolat megfogalmazására és az adott zenei karakter megtartására irányította a figyelmet.

Johann Vierdanck „Jauchzet dem Herren...” kezdetű barokk kiskantátájának próbáját Bence Gábor vezette. Karvezetői módszerével bemutatta a kórusmű betanításának lépéseit: a mű elemzését, zenei építkezését, a szólamok dallamvezetését, majd a nagy hangulati egységek összekapcsolását.

Lehetőségünk volt meghallgatni az ausztráliai So-la Voce kamarakórus hangversenyét a rákospalotai evangélikus nagytemplomban. A kórus teljesítménye Csernyik Rékának, a gyülekezet egykori orgonista-kántorának a kiváló karvezetői felkészültségét bizonyította.

Bence Gábor a továbbképző tanfolyam lényegének a kántorok közötti tapasztalatcserét tartja. Finta Gergely és Ecsédi Zsuzsa egyházeneszek vezetésével esti beszélgetésen vettek részt a kántorok. Szóba került többek között a templomi vendégszolgálat és a jubileumi orgonainnepség megrendezésének kérdése is.

A Mandák Otthon falai között eltöltött hét programja gazdagon megajándéko-

zott minden résztvevőt. Szakmai tudásbarát felrészlülten, hitben megerősödve, baráti szeretetben megújulva búcsúztak el a kántorok tanáraiktól és egymástól, hogy egyházközségükben a zene eszközeivel munkálkodjanak tovább.

■ TÓTHNÉ DR. GALLYAS KATALIN

Egy hatalmasság alá rendelt lelkész bizonyoságtétele

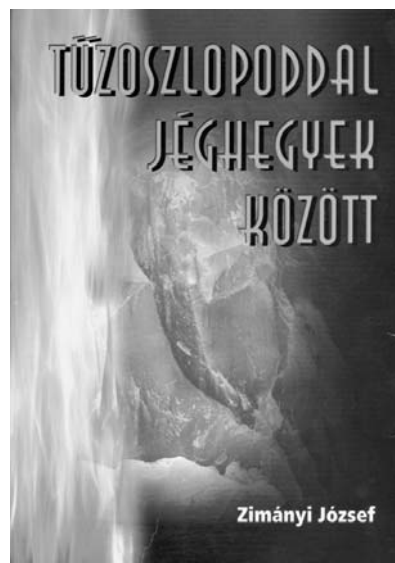
► Napjainkban sok keresztény küzd önmagával: hiteles-e az életem, vagy sem? Hogyan szánhatnám oda magam még jobban Isten szolgálatára, embertársaim javára? Ezekre a kérdésekre kaphatnak választ mindazok, akik kézbe veszik a *Kárpátalján, majd Magyarországon szolgáló néhai református lelkész, Zimányi József (1917–1998) Tűzszloppoddal jéghegyek között* című könyvét.

Az Éjfélel Kiáltás Misszió gondozásában megjelent munka nem könnyed nyári olvasmány. Egy olyan ember életébe enged bepillantást, aki Isten szavának engedelmeskedett. Lelkésztársával, *Horvay Barnával* 1947-ben a következő levelet fogalmazta meg: „Hatalmas Sztálin! Isten a német fasizmust sok orosz és más nép fiainak vérvéle törtéte. Te a győzelem dicsőségét is magadnak tulajdonítottad. Mindenben Isten helyére helyezted magad. Hatalmas búzamezők mellett nagy táblákon hirdette a dicsekvő felírás: Isten nélkül és imádság nélkül, de műtrágyával és traktorral! Ezért az Úr meg fog alázni, mint Nabukodonozort. Saját fiaid fognak megvetni téged. Amíg idő van, szállj magadba, adj dicsőséget a felséges Istennek! Ez a népednek is a javára lesz. A gögös Belszár egy éjszaka birodalmával együtt elveszett.”

A folytatást nem nehéz elképzelni. Zimányi Józsefet harmincadik születésnapján, 1947. október 16-án letartóztaták; Beregszász és Ungvár börtönei után a légervilágot ismerhette meg. Lemberg és Krasznajarszk után Dugyinka, ezután a sarkkörtől kétszázötven kilométerre

északra fekvő Norilszk volt soron. A legutóbbi – *Szolzenyicin* szerint – Kolima mellett a Gulag-szigetcsoporthoz legnehezebb, leginkább embert próbáló helye volt. A kényszermunkalágerből 1953. január 3-án, a száműzetésből 1955. május 13-án szabadult.

Az egykori lelkész vaskos könyve alapos részletességgel megírt életrajz. Megismerhetjük belőle szüleit, gyer-

mekkorát, teológuséveit, lelkészi szolgálatának kezdetét. A mű mellett természetesen bepillantást enged a lágerkegyetlenség, gonoszúság és mérhetetlen emberi nyomorúsággal teli világába. A szerző egy olyan hívő ember szemzőgéből látta mindent, akit az átélte borzalmak nem távolítottak el Urától, hanem még inkább megerősítették hitében. A követés, Isten akarata tiszteletben tartásának fontossága már az elfogatásáról és kálváriája kezdetéről szóló rész olvastán nyilvánvalóvá

válak. Erről Zimányi József a következőket vetette papírra: „Elindultunk a »jéghegyek felé«, a »tűzszlop« vezetésével. Ebben biztosak voltunk, és az ő tűzszlopa világított az egész úton, egész idő alatt, és olvasztotta körülöttem a jeget. Ezt a tűzszlopot láttam még az északi fényen át sugárzó csillagok ragyogásában is.”

Ez az életrajz nem szépirodalmi igénytel íródott, így nem hasonlítható *Szolzenyicin* műveivel sem. Vitathatatlan erénye azonban, hogy ki-ki első kézből kap szinte hiteles információkat a „pokol előszobájából” olyasvalakitől, aki magát „felsőbb hatalmasság alá rendelt” embernek nevezte. És – amint írásából kiderül – valóban az is volt. Minden alkalmat megragadva, ahol és amikor csak lehetett, bizonyoságot tett az Úr nagyságáról, kegyelméről és szeretetéről. Könyvében többször írt arról, hogy „nekem van egy antennám, ez veszi az adásokat felülről. (...) Ez az antenna a hit... Aki az élő Istennel kapcsolatban van, az hallja a szavát.”

A láger és a hazatérés utáni évekről szóló fejezetekkel és az igehirdetésekkel záruló kötet jó szívvel ajánlható mindazoknak, akik szívesen olvasnak életrajzi írásokat. Olyan könyvet vehetnek kézbe, amelyből egy hívő életének példáján keresztül többet megtudhatnak és tanulhatnak arról, hogy Isten miként tanítja, vezeti és óvja engedelmes tanítványát – minden körülmények között.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Zimányi József: *Tűzszloppoddal jéghegyek között. Második kiadás. Kiadta az Éjfélel Kiáltás Misszió, Budapest, 2006. Ára 2100 forint. A kötet a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) is megvásárolható.*

Régi történet – új fejezet

Az egyház és az állam kapcsolata évről-évről viták tárgya. A történelmi tendencia az egyház és az állam elválasztása volt. Ez alkotmányosan, jogszerűen megvalósítható, a mindennapi életben azonban kevésbé. Hiszen bármilyen eszmiséget képviseljenek is az állami oldalon, nem kétséges, hogy egyfelől az állam feladatát, másfelől az egyháznak a közéletben való jelenlétét a társadalom javáért való munkálkodás képezi, illetve hitelesíti. Tevékenységük tehát szükségszerűen találkozik – ez önmagában indokolja a konstruktív együttműködésre való törekvést.

Hazánkban az alkotmány (60. paragrafus) és az 1990. évi IV. törvény, mely a lelkiismereti és vallásszabadságról intézkedik, garantálja a szabad vallásgyakorlást, illetve az egyház és az állam szétválasztását, ezen túlmenően pedig az egyházak szabad működését. Lényeges, hogy a törvény magáévá teszi a szektorsemlegesség elvét. Ez azt jelenti, hogy ha az egyház iránt van jelentkező – iskolát, kórházat, szociális otthonot és így tovább – működtet, akkor az állami, önkormányzati intézményekkel megegyező támogatást illeti meg. Ezt a támogatást tehát valójában nem az egyházak, hanem a tevékenységek, illetve az őket igénybe vevő polgárok kapják. Érthető, hogy az állami költségvetésben ez mégis az egyházi rovatban jelentkezik. Az már kevésbé rokonszenves, hogy a rövid idő alatt, a rendszerváltozás óta kiépült egyházi intézményrendszer normatív és kiemelt állami támogatása kapcsán vannak, akik felvetik, hogy az egyházak túlzottan részesednek az állami költségvetésből.

A rendszerváltozás óta minden kormány az egyházakkal való kiegyensúlyozott kapcsolatra törekedett. Nem valamilyen jogi vagy egyéb különbségtétel miatt, hanem társadalmi súlyuk, szolgálatuk alapján különös hangsúlyt kapott az ügynevezett történelmi egyházakkal kiépített kapcsolatrendszer. Ez a katolikus, a református, az evangélikus és az izraelita egyházat, illetve felekezetet érinti, a történelmi jelző használata te-

va működik az oktatásügyi és a kulturális minisztérium. A köz- és a felsőoktatás, a tudomány, valamint a kultúra ügyeivel szakállamtitkárok foglalkoznak, a negyedik területtel, az egyházi kapcsolatokkal pedig maga a miniszter. Úgy képzeli el, hogy egy nyolc-tíz fős titkárság segítségével fog eleget tenni a feladatoknak.

Ezek után nehéz lett volna úgy vélekedni, hogy nem megfelelő szinten foglalkozik az állam az egyházüggyel. Az elmúlt hetekben, amikor híre ment, hogy megszűnik az eddigi címzetes államtitkár által irányított titkárság, felmerült, hogy egyházi oldalról kifogás tárgyává kellene tenni ezt. A miniszter is megerősítette: volt olyan elképzelés, hogy legfeljebb főosztályvezető irányításával integrálják a minisztériumi apparátusba az egyházi ügyeket. Nem így döntött. Érthetően üdvözölték a döntést az egyházi vezetők: Erdő Péter bíboros, Bölskei Gusztáv, a református egyház zsinatának lelkes elnöke, Feldmájer Péter, a Mázsihsz elnöke és Ittész János evangélikus elnök-püspök. Evangélikus részről az elnök-püspökön kívül Pröhle Gergely megválasztott országos felügyelő és jelen sorok írója – mint hivatalban lévő országos felügyelő – vett részt az igen jó légkörű tanácskozáson.

Természetesen számos kérdés felmerült a mintegy ötnegyed órás találkozón: az egyházakat is érintő jogszabályok előzetes véleményezésének a lehetősége; az egyházak közreműködése a *Nemzeti fejlesztési terv* megvalósításában (különös tekintettel a vidékre); esetleg közös nyilvános fórumok tartása; nemzeti sorskérdéseink, tradíciók és a jelen kihívások megvitatása.

Ittész püspök emlékeztetett egy korábbi soproni líceumi évnayitóra, ahol a miniszter – akkor oktatásügyi államtitkárként – a teljesítményelv fontosságát emelte ki. Ezt a felfogást tükrözte, hogy az egyházak képviselői máris kaptak véleményezésre egy írásos elképzelést egy neuralgikus kérdésről, az egyházi iskolák kiegészítő finanszírozásáról. Nem rontott a hangulaton, hogy éppen a ta-

hát konvencionális, hiszen más egyházakat – például az unitáriusokat – is megilletethetne ez a minősítés.

Tovább növelte a kapcsolatrendszer jogi megalapozottságát az 1997-ben a Horn-kormány által megkötött nemzetközi egyezmény, a vatikáni szerződés. Aláírását követően a magyar állam hasonló tartalmú, kétoldalú megállapodásokat kötött a többi említett egyházzal.

Az elmúlt héten a közelmúltban hivatalba lépett magyar kormány az egyházügyekért is felelős tagja, Hiller István kultuszminiszter megbeszélésre invitálta a történelmi egyházak képviselőit. Önmagában az a tény, hogy röviddel a kormány megalakulása után már kezdeményezték a dialógust, gesztusértékű.

A tárgyalás azonban többről szólt. A miniszter kifejtette, hogy bár többen kockázatosnak tartják ezt a megoldást, a következő ciklusban ő maga kívánja közvetlenül irányítani, felügyelni az egyház és az állam kapcsolatát érintő ügyeket. A tárca feladatai jelentősek, hiszen az új kormányban ismét összevon-

nácskozás napján jelent meg a kisebb koalíciós párt javaslata az egyházi iskolák túlzott támogatásának megszüntetéséről, persze az azonosság elve alapján. Jellemző közéletünk, hogy a médiában a tanácskozási kapcsán nem az ott elhangzottak kerültek a középpontba, hanem ez a javaslat.

Mindenesetre az új helyzetnek az egyházakat is arra kell készítenie, hogy minél több kérdés a szakértői egyeztetés szintjén oldódjon meg, és a valóban arra a szintre tartozó egyeztetésekhez kerjék a miniszter együttműködését.

Hiller István pártelnöki minőségében is hangsúlyozta: egyrészt nyilvánvaló, hogy a rájuk szavazók között is több százezer, az egyházakhoz kötődő állampolgárnak kell lennie, másrészt az egyházakkal is el kell fogadniuk a demokratikus választás eredményeként megalakult kormányt. A tradicionális tényezőknél ezek az összefüggések is erősítik a hosszú távú együttműködés esélyét.

■ FRENKL RÓBERT

Öt perc – avagy egy címlapfotó története

Címlapkép nélkül nincs hetilap – *EvÉlet* sem. De mi kerüljön a címlapra? Többnyire nem nehéz eldönteni, hogy az egyházunkban hétről hétre zajló – netán az egyházon kívüli, de azt valamiképpen érintő – eseményeket dokumentáló fényképek közül melyek kérnek helyet maguknak az első oldalon. Megegyezik, hogy a szerkesztők a bőség zavarával küzdenek: ha több „címlapos” alkalom is zajlott az adott héten, és mindegyikről érdekes, megjelenítésre érdemes kép is készült, akkor bizony nehéz választani.

De előfordul ennek a fordítottja is – mint például a múlt heti szám esetében. Szerkesztőségünkben nemcsak a hőmérő magasra szökött higanyszála,

jöttem: lehet, hogy nem kellett volna...

Ugyanis a kérdésem megválaszolásán túl finoman szólva lebeszélte a lánchidas fényképről. „Miért pont a Lánchíd, és miért a múzeumok éjszakája? Biztosan tudtok szerezni egy fotót valamelyik evangélikus táborból vagy balatoni konferenciáról, hiszen most azoknak van itt a szezonjuk” – hangzott a főszerkesztői észrevétel. Hát igen, a mai technikai feltételek mellett tulajdonképpen a világ bármely pontjáról lehet öt perc alatt fotót szerezni, nemhogy Magyarországról! Csak egy telefonhívás, egy digitális kamera és internetelés kell hozzá. Ja és persze az az információ, hogy éppen hol van

azonban azonnal le is hűtött a mondat folytatása. Tudniillik hogy *van egy kis gond*: az esperes úr épp a Balatonban hűsöl. Igaza van! Mi is inkább ott lennénk, mint a nyolcadik kerületben, ahol közel negyven fok van.

Az órára pillantva nagyot sóhajtottam. Szép dolog a főszerkesztői kívánságlista, de nem egy órával a nyomdai határidő előtt...

Ekkor azonban megcsörrent a telefonom: Végh Szabolcs hívott. *Hurrá!* Mégis lesz öt perc alatt „Evangélikusok a Balaton-parton” aláírású címlapfotó! Vagyis nem egészen, mert – mint mondták – *van egy kis gond*: Szabolcsnak nincs használható digitális kamerája. Talán ha Ribár Já-

FOTO: RIBÁR JÁNOSNÉ

hanem egyházi eseménytárunk kiürülése is jelezte: beköszöntött a nyár. Ilyenkor pedig aki csak teheti, szabadságra megy, táborozik, vagy nyári kulturális rendezvényekre jár – vagyis alig van kifejezetten egyházi, a hitélettel kapcsolatos esemény. Ebből következőleg alig van – netán egyáltalán nincs – megfelelő címlapfotó.

Hogy ilyenkor miként próbál segíteni magán a megszorult szerkesztő? Az alábbiakban fény derül rá. Kedves olvasóink, pillantsanak be a kulisszák mögé!

Nagyon szeretem a fényképeket. Budapest nevezetességei – köztük a Lánchíd – iránt pedig egyenesen elfogult vagyok. Ezért (is) „engedélyeztem” magamnak, hogy lapunk múlt heti számának a címlapjára a Lánchídról – a múzeumok éjszakájának napján – készült fotót válasszak. Mivel pedig evangélikus egyházunk köztudomásul mindig is fontosnak tartotta a kulturális értékek őrzését és közvetítését, olvasóink talán elnézik nekem a múlt heti címlapképpel kapcsolatos elfogultságomat.

Történt, hogy a lap nyomdába adásának a határideje előtt mintegy két órával a címlapfotó képaláírásával kapcsolatban felmerült egy kérdés, amelyben nem tudtunk dűlőre jutni a korrektornal. Emellett – mint ismeretes – hetilapunk főszerkesztője két hónappal ezelőtől egy műtét következtében lapkészítőtől „hét-köznap” olvasóvá alakult át, aki csütörtökönként otthon várja az *EvÉlet* friss számát kézbesítő postást. Nem is zavartuk őt – eddig – az újság összeállítása közben előkerülő kérdésekkel. Ennél a képaláírás problémánál azonban kivétel tettem: tőle kértem telefonos segítséget. Utólag rá-

olyan tábor, ahol a gyakorlatban végrehajtható ez az ötperces művelet.

Lássuk csak! Megvan! Révfülöp! Ott éppen aznap indult *Kendeh K. Péter* vezetésével az országos konferenciatabor. Tudtam, hogy ebben az esetben mindhárom feltétel – telefonhívás, digitális kamera és internetelődés – rendelkezésre áll. *Éljen! Öt perc alatt lesz címlapfotó!* Tehát azonnal a tettek mezejére léptem: felhívtam a táborvezetőt. Azt mondta, szívesen segít, csak *van egy kis gond*: még nem érkeztek meg a táborozók a helyszínre. *Jaj, ne!*

Na, nézzük tovább, akkor legyen Bakonybél. Ott már elkezdődött a természetismereti ifjúsági tábor, így biztos lehettem benne, hogy a helyszínen vannak a résztvevők. Gyors telefonhívás az egyik táborvezetőnek. Szívesen segít – mondta –, csak *van egy kis gond*: a Bakony közepén táboroznak, ahol nincs internet. *Au!* Megköszöntem hát a segítőkészséget, de sajnos nem voltam abban a helyzetben, hogy megvárhattam volna az infrastruktúra ilyen irányú kiépítését.

Akkor már csak egy ötletem maradt: Balatonszárszó, az Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthon. Azonnal felhívtam Végh Szabolcs igazgatót, hogy segítséget kérjek tőle, de csak telefonjának az üzenetrögzítőjét értem el. *Ámde mindent a főszerkesztői kívánalmakért!* Tárcsáztam a konferencia-központ vezetékes számát; ily módon megtudtam, hogy az igazgató úr már úton van hazafelé. És azt is, hogy Szárszón ez az idő tájt nyugdíjas lelkesek üdülnek. Viszont Ribár János – korántsem nyugdíjas – esperes is épp ott tartózkodik. És nála van digitális kamera. *Ez az!* – éledt föl bennem a remény, amelyet

nos és felesége, *Edit* kijön a vízből. Majd hívnak. Kis idő múlva hívtak is. Szívesen segítenek, de *van egy kis gond*: nem biztos, hogy találunk olyan kábelt, amellyel a fényképezőgépről a számítógépre lehet továbbítani a képeket – az ő kábelük otthon maradt, hiszen nem készültek arra, hogy fotót kell küldeniük az *EvÉletnek* öt perc alatt. De mindent megpróbálnak. És tényleg mindent megpróbáltak! Lett kábel, működött a gép, ott voltak az evangélikusok a nyári hőségben a Balaton-parton, a Ribár házaspár pedig pihenés helyett nekünk kattintgatott.

Ezalatt a szerkesztőségben a korrektúrapéldányról az utolsó javítást is átvezettük a számítógépre – ami azt jelenti, hogy elkészült az újság –, miközben a falióra mutatói végesen közeltek a nyomdába küldés határidejéhez.

A lapkészítésnél csak egy darabig van demokrácia, bizonyos ponton túl egy ember kezében van a döntés joga és egyben felelőssége. (Főleg ha az idő is sürget.) A szárszói helyzetjelentéssel kapcsolatos két sikertelen telefonpróbaalkozás után úgy döntöttem: főszerkesztői kérés ide, szárszói segítségnyújtás oda – Lánchíddal megy a nyomdába az aktuális lapszám.

Amikor másnap mindezt elmeséltem a főszerkesztő úrnak, kiszabta magára a penitenciát: ezek után megérdemli, ha „kibeszélem” őt, azaz megírom a történeteket. És lőn... Így pedig egyúttal lehetőségem nyílt arra is, hogy a cikkem és az általam elkészített és elküldött fotó közlésével megköszönjem Ribár Jánosnak és Editnek, valamint Végh Szabolcsnak a múlt keddi segítségüket.

■ BODA ZSUZSA

Királyi éj a nyári napfordulón

► **Szent Iván éjjele az idén sem telt események nélkül. Immár negyedik éve rendezték meg országwide a múzeumok éjszakáját. Csak Budapesten majdnem ötven múzeum nyitotta meg kapuit a látogatók előtt, és a pincétől a padlásig minden zugba be lehetett kuccskálni.**

A szokásos tárlatvezetések kivül táncszak, koncertek, kosztümös felvonulások, tűzszonglőrök és „boszorkányok” várták a kultúrára éhes látogatókat. Érdeklődőkben pedig nem volt hiány. A füledt meleg ellenére tömegek préselődtek fel a „múzeumi” buszokra, amelyek a különböző helyszínek között szállították az utasokat. Éjfélkor megszű a Terror Háza Múzeum előtt, a Nemzeti Múzeum tárlatvezetésén pedig egy gombostűt sem lehetett leejteni még hajnali egykor sem. Mások fanyalgó gimnazisták lelkesen öltözték magukra a reneszánsz kosztümöket a Budapesti Történelmi Múzeumban, és csodálkozó külföldiek integettek a veteránautós felvonulást látva. Varázsa volt a budapesti éjszakának.

Mivel a harmincnégy oldalas programfüzet harminchárom oldalnyi rendezvényén szerettem volna részt venni, nem terveztem, hanem a sodrásra bíztam magam. Végül „királyi” éjszaka kerekedett belőle, mely a budai Várban tett kerti sétával kezdődött, majd udvari mulatsággal folytatódott. A gótikus terem ívelt boltozata talán látott már méltóságtejesebb bált is, mint a mostani. A viselettörténeti bemutató keretében bárki felpróbálhatta a korabeli festmények, leírások alapján készült gótikus és reneszánsz ruhákat.

A két korszak szemlélete és életmódja közti különbség kíváncsi leolvasható az öltözetről. Míg a gótikus ruha karcsú szilutett, légies könnyedséget kölcsönözött viselőjének, addig a reneszánsz életöröm habzsolásának minden eredményét elrejtette a későbbi, bő szabású felső öl-

lassú, kecses, apró lépésekben lehetett táncolni. A lányoknak még a lábfejük sem látszódnak ki a ruha alól, és ügyelniük kellett arra, hogy a fejedőjük és uszályuk ne sérüljön a tánc alatt. Lehet, hogy a kecsesség titka az öltözetben rejlik?

A reneszánsz mulatságból átmenet nélkül zuhantam bele a budapesti búcsú forgatagába. A Lánchíd mindkét végében zenei színpad állt, köztük kézműves-sátrak sorakoztak: sámandobok, reflexíjak, pöttyös bögrék... A lacipecsenyénél sült hús füstjé-

mulva már rosszul volt. Beatrix adott neki valami orvosságot, amitől tovább romlott az állapota. A rossz nyelvek szerint méregutánpótlást tartalmazott a gyógyszer. Három napig jajgatott a király, majd meghalt.

A régi Buda erkölce című tárlatvezetésén további furcsaságok derültek ki jeles királyaink viselt dolgairól. Például amikor *Károly Róbertet* megkoronázták 1309-ben, a koronázási eskübe bele kellett foglalni azt is, hogy megígéri: csak egy felesége lesz. Derék eleink addigra már rájöt-

Reneszánsz ruhapróba a gótikus boltívek alatt

ben-szagában feketebe öltözött táncosok ropták a színpadon.

A Nemzeti Múzeumban folytatódott egykori uralkodóink megidézése. A *Királygyilkosságok a középkorban* című tárlatvezetésen bebizonyosodott, hogy ez a „szakma” sem lehetett mindig merő mulatság. Kevés olyan királyunk van, akit hagytak természetes halállal távozni ebből a világból. Gondoljunk csak *Endre* hercegre, akit felesége, *Nápolyi Johanna* segítségével gyilkoltak meg egy kolostorban. Éjjel sürgős hír miatt kihívták a hálószobájából, rátámadtak, és amikor vissza akart menekülni, zárva találta az ajtót. Vagy ott van például *V. László*, aki éppen menyasszonya érkezését várta Prágában, amikor feltehetőleg *Podjeb-rád György* cseh király ölette meg.

tek, hogy a felséges úr nagy hódolója a nőknek... *Zsigmond* király magánéletéről is regényeket lehetne írni. Nagyra törő terve sok utazással jártak, és bárhol megfordult, több száz hölgyet vendéglét meg estenként. Sőt arról is beszélnek a források, hogy a konstanzi zsinatra érkező vendégeket számos bordélyház várta...

A kortársak azt beszélték, hogy az erkölcsi romlást a külföldiek hozták be Budára. Így volt ez Mátyás esetében is. Fiatal korában jámbor, vallásos ember volt az ifjú Hunyadi, csak Beatrix rontotta meg. A király rajongásig szerette feleségét, ám elég sokat volt távol tőle, és ilyenkor bizony megesett, hogy nagy bánatában más nőkhöz fordult vigasztért. Attól fogva, hogy ez a királyné fülébe is eljutott, Beatrix elkísérte férjét a hadjáratokba: elől vonult a hadsereg, utána pedig – mint egy túlméretezett lakodalmas menet – a királyné kísérete.

A százötven éves török uralom sem használta Buda erkölcsi cseinek. Ami pedig utána következett, több mint érdekes. A felszabadító keresztény seregek teljesen felprédálták a várost, alig maradt lakosa. Az ostrom után betelepítésekkel pótolták az embervesztéseket. Elsősorban német polgárok érkeztek, ám utólag többükről kiderült, hogy odahaza börtönben ültek, adósság miatt vagy épp egy házastárs feleség elől menekültek. Nos, a török kiűzése után ők lettek Buda előjárói, a városi tanács tagjai.

A tárlatvezetésről kiszédelegve átverekedtem magam a tömegben – a múzeum előcsarnokában még javában húzták a zenészek. Sajnos az én estémbe csak ennyi fért. Ha valaki kedvet érez egy jó kis éjszakai múzeumozáshoz, de most lemaradt róla, ne keseredjen el, mert csütörtök esténként megtekintheti a Szépművészeti Múzeum állandó és időszakos kiállításait kitűnő tárlatvezetők segítségével.

■ JÁNOSI VALI

Kerti séta a budai Várban

tözet. Egy reneszánsz női ruhában vígan ki lehetett hordani egy gyereket úgy, hogy arról legfeljebb csak a rosszmaájuk sejtettek valamit. Furcsa volt látni, ahogy a strandpapucsos lányok egy pillanat alatt méltóságtejes hölgyekké váltak a királyi ruhákban. A fiúk kevésbé gyorsan változtak át gazdag firenzei polgárokká. Vannak ruhák, amelyeket tudni kell viselni... Nyilvánvaló, hogy ebben az öltözékben csak

Hunyadi Mátyás halála is elég talányos: egy virágvasárnapi nassolás okozta vesztét. A délelőtti mise után nagyon megehezett, második felesége, az itáliai származású *Beatrix* pedig még Bécs templomait látogatta sorra. Nem ülhetek asztalhoz a királyné nélkül, az uralkodónak pedig már nagyon korgott a gyomra. Fügét hoztak neki, hogy azzal üsse el az éhét. Kifogásolta ugyan, hogy rossz az íze, de megette. Pár óra

TENISZISKOLA, HELLO, DOLLY!, DOKTOR ÚR DUNAALMÁSON

Farsang a nyárban

▶ **Hol volt, hol nem volt... – kezdetné a krónikás ezt a mai igaz mesét, amely mostanában szokatlan módon barátságáról, szeretetről, boldogságról szól.**

A történet az ötvenes évek végén kezdődik. Ekkortájt vásárolta meg Pataky Péter komáromi orvos és felesége a négyszáz négyszögöl szőlőskertet Dunaalmáson. Építettek rá egy kis házat, amelynek teraszáról a katolikus és a református templom tornyában, a szelíden hőmpölygő Duna és a túlparti fák békés látványában gyönyörködhetnek. Nem sokkal később történt, hogy Károlyi József és családja is létrehozta a maga kis paradicsomát a hegyoldalon, nagy kerttel, sok-sok őszibarackfával, a mesebeli csúcsos faház előtt illatozó rózsabokrokkal. A Károlyi és Pataky család gyerekei – Gyurka, Péter, Gábor és a két Dóri – tanévzárától tanévnyitóiig a dunaalmási strandon, az Öregmalom körül, az ártéri szigeten élték a vakáció felhőtlen napjait.

Gyerekek a szénakazalban

Telt-múlt az idő, a gyerekek felnőttek, s hogy, hogy nem, nekik is gyerekek szü-

Nevezéssel, sorsolással, díjkiosztással és hatalmas küzdelmekkel. Apák figyelték lélegzet-visszafojtva a fiaikat, mamák kiabálták rekedtre magukat szurkolás közben, erre a két napra megfélemlézve minden létező gondjukról-bajukról. Eleinte mindig az apák győzték le a fiúkat, mostanában már fordítva van – bizony, ki kellene írni már a szeniorokupát...

Gyerekek, ez egy színpad!

A Duna partján árválkodó, több száz éves Öregmalom a kilencvenes években megvásárolta a Vidovszky család. Az egykor gyönyörű épületet ekkor már az öszedőlés fenyegette, az utolsó pillanatban kezdtek hozzá a restaurálásához. Amikor Feri 1999-ben, egy gyönyörű augusztusi estén a barátaival ünnepelte, hogy felépült a ház, Entz László megállt a Dunára néző, óriási teraszon, és megszólalt:

– Gyerekek, ez egy színpad!

László, aki civilben érsebész, egyetemista kora óta vágyott a világot jelentő deszkákra (akkor rendszeresen szerepelt a medikusok színtársulatában, amelynek rendezője az akkor még főiskolás Karinty Márton volt.) László nem sejtette, hogy a színpad iránti szerelmével ezzel koránt sincs egyedül: Sineger Eleonóra, Feri felesége ugyanis szintén zenész, akarom

nyolcvanezer forint adományt könyvelhetett el. Ebből építették meg a régóta elhanyagolt lépcsőt a temető oldalában. 2002-ben a Pezsgős vacsora került színre, dunaalmási és komáromi előadásokkal.

2003 szilveszterén kezdte mondogatni Sineger Nóra, hogy a Hello, Dolly!-t kellene színre vinni. Azonnal lehurrogtuk – zenés-táncos darab, túl nagy falat nekünk! A főrendező, László hallani sem akart róla, a társulat tagjai kijelentették: hát énekelni, azt sajnos nem tudnak. Ekkor tűnt fel a színen Manyák Erik zeneszerző-muzsikusa, a dunaalmási Zengzet Zeneiskola igazgatója, aki azt állította, ő bárkit megtanít énekelni. Bár ebben többen kételkedtek, kezdett olvadni a jég. E sorok írója is a tamaskodók közt volt. Amikor azonban egy májusi próbán először meghallottam a Dolly egy dala-

Dr. Entz László érsebész

Az orvosi egyetem színpadán léptem föl először, 1971-ben. Karinty Marci, akkor még főiskolásként, Agatha Christie Egérfogó című darabját vitte színre velünk. Két évig élt ez a nagyszerű játék, aztán valaki megirigyelt, és vége lett. Nem lettem színész – érsebész vagyok már vagy huszonöt éve, de mindig hiányzott a színpad. A zenés-táncos műfajért nem rajongok, de így utólag már örülök, hogy hagytam meggyőzni magam. Puzsér szerepe igazi jutalomjáték, nagyon élveztem. Egyébként nem zavar, ha nem tökéletes, de persze mindent beleadunk. Olyan emberekkel játszom, akiket szeretek, és olyan közönségnek, amelytől szeretetet kapok. Ez a szép ebben a játékban.

mát a zeneiskola két tehetséges tanítványának, Rajtó Eszternek és testvéreinek, Milánnak az előadásában, Erik zongorakíséretével, tudtam, hogy óriási siker lesz. De addig még nagyon sok munka volt hátra. A zenei rendező az összes betétdalt átírta úgy, hogy megfeleljen a szereplők hangfekvésének, a zeneiskola zenekarára hangszerezte a darabot, kiválogatták a kórus tagjait. És a gyerekek Barcsai Mónika irányításával két hónapon át hőségben és zimankóban gyakoroltak, gyakoroltak és gyakoroltak.

Nem baj, ha nem tökéletes

Az augusztus 14-i bemutató előtt néhány nappal még javában folytak a táncpróbák. A szereplők megtapasztalták, milyen nehéz egyszerre játszani, pontos koreográfiára táncolni, mikrofont fogni közben önfelédten dalolni. Nem mindig sikerült... A főpróbán a kórus halk volt, a fuvola túl hangos, a primadonna megbottolt, a narrátor eltévesztette a szövegét. Sokkoló hatása volt: másnapra megtámaszkodott a társulat. A közel háromszáz fős dunaalmási közönség előtt nagy sikerrel ment le a Hello, Dolly! ősbemutatója. A Dunaalmási Baráti Kör kilencvenhatezer forint adományt számolhatott össze, amelyből újabb lépcső épülhet a faluban.

2005 Molnár Ferenc éve volt, első színművét, a doktor úr című háromfelvonásos darabját választotta a színtársulat. Nagy falat volt, rengeteg szöveg, bonyolult helyzetek. És ismét úgy tűnt, kevés az idő. A társulat azonban bebizonyította, hogy nem ismer lehetetlent. December 30-án és 31-én, a hófúvás ellenére, először a barátok, majd a dunaalmási közönség előtt. A nagyravagyó ügyvéd, a doktor úr, alias Nikl Antal és a legjobb szívű betörő, Puzsér, alias Entz László újra elvarázsolta a közönséget. A nézők önkéntes adományait ezúttal a dunaalmási templomdombon elhelyezett kopjafa felállításának a költségeihez ajánlotta föl a színtársulat.

Talán mondanom sem kell, Entz László, a főrendező már keresi az új darabot...

■ JÁSDI BEÁTA

Afrikai gospelzene Magyarországon

Interjú Pekka Nymannal,
a finn Jakaranda együttes vezetőjével

▶ **A Finn Missziói Társaság keretében működő, afrikai zenéjéről ismert Jakaranda ének- és zenekar tavaly ünnepelte fennállásának 20. évfordulóját. A Helsinkiben tartott ünnepi koncerten új és régi énekekkel emlékeztek az elmúlt évekre. A Jakaranda nyolc lemezt adott ki; énekeiből több ismertté és népszerűvé vált a magyar ifjúság körében is (Új hálának, Most keljete fel, Kulili wetu stb.). A kórus több koncertkörutat tett Ázsiában, Afrikában, Európán belül pedig Németországban, Hollandiában, Svédországban és Észtországban. Júliusban Magyarországra érkeznek koncertezni. A Jakaranda történetéről, zenéjéről és énekeiről, valamint közelgő idelátogatásáról kérdeztük a kórus vezetőjét, Pekka Nymant.**

– Melyek voltak a legfontosabb események a kórus eddigi életében?

– Minden bizonnyal a missziói területeken tett utaknak volt a legnagyobb jelentőségük. 1989-ben jártunk a Távoleleten, és két ízben, 1993-ban és 2001-ben Afrika déli országaiban. Ezek az utak rengeteget adtak zeneileg, új lelkesedést és énekeket kaptunk általuk. Ezenkívül erősítették a csoportban a közösségérleletet, az összetartozás érzését is. Különösen második afrikai utunknak volt nagy hatása. Sokan életükben először jártak a földrészen, és az út során szerzett élmények sokáig érződtek a hazai koncerteken is.

– Az afrikai gospelzene és előadásmódja meghatározó módon inspirálta tehát a kórust. Lehet-e észlelni valamilyen zenei stílusbeli fejlődést vagy változást a Jakaranda több mint két évtizedes története során?

– Az afrikai zenei hatásnak nagy volt a szerepe rögtön az elején, amikor Pekka Simojoki 1985-ben megalapította a csoportot. Kezdetben főleg Simojoki szerzeményeit énekeltük, melyek között volt néhány afrikai eredetű ének is. Pekka Simojoki misszionárius szülői gyermekeként Namíbiában nőtt fel, és az afrikai zene hatása sok énekében felismerhető – ennek ellenére ezek finn gospelénekek. Miután 1990-ben átvettem tőle a stafétát, a Simojoki-énekek lassan elmaradtak, és a hangsúly áttevődött az eredeti afrikai énekekre. Természetesen továbbra is énekeljük különböző finn szerzők énekeit, de ezekben is erőteljesen érződik az afrikai

hangszereken. 1990-ben végeztem a Sibelius Zeneakadémián ütős hangszer és zenekari szakon, de nem sokat maradtam szimfonikus zenekarokban, mert utam végleg a gospelzene körébe vitt. Még ugyanebben az évben vettem át a Jakaranda vezetői feladatát. Ezenkívül számtalan lemez producere voltam, énekeket, zenét írok és hangszerelek, valamint tanfolyamokat vezetek. Különböző minőségben több mint tíz lemez készítésében működtem közre.

– Mi jellemző a Jakaranda összetételére?

– Tagjaink jórészt diákok és átlagos munkabajárók, akiknek a zene a hobbiuk, de vannak a csoportunkban profi zenészek és énekesek is.

– A Finn Missziói Társaságnak van saját kórusa, de van-e a kórusnak „saját missziója”?

– Igen. Szeretnénk a zene segítségével különböző érzéseket – örömet, bánatot, hitet és reményt – közvetíteni hallgatóinknak, és mindez egy kicsit eltérő módon tenni, mint ahogyan egyházkunk saját hagyományainban megszoktuk. Szeretnénk része lenni annak a tarka zenei palettának, mely közelebb hozza a hitet az emberekhez.

– Mit jelent a Jakaranda név, és mit szimbolizál?

– A jakaranda a déli féltekén honos, nagyméretű fafajta, melynek árnyékát nagyra értékelik Afrika országaiban. E fában azt a hagyományos keresztény szimbolikát látjuk, hogy Jézus az erős törzs, mi pedig a hozzá kapcsolódó, belőle növő ágak vagyunk. Pekka Simojoki a Jakarandáról írt énekeiben egy másik magyarázatot ad a névválasztásra. A jakarandafa olyan, mint a keresztény ember: gyökerei a földhöz kötik, de csúcsa Isten felé irányul.

– Most júliusban a Jakaranda Magyarországon koncertezik. Hogyan kezdődött a magyarokkal való kapcsolatuk?

– 2000-ben utaztam ide először Pekka Simojokival, hogy a pilisi Izsóp énekkarral közösen elkészítsük a több más nyelven is kiadott finn gospelgyűjteménynek, a Csend énekeinek a magyar nyelvű felvételeit. Ezt követően több ízben látogattam Magyarországra. Az Izsóppal való kapcsolatunk eredményeként két további lemez született: az afrikai eredetű és ihletésű gospelénekek-gyűjtemény, a Zumpepe (2002) és egy karácsonyi lemez, a Karácsony új (2003). Együttműködésünk fontos eseménynek tartjuk kórusunk mostani magyarországi látogatását; már régóta terveztük ezt az utat.

hangulatvilág. A kórust kísérő zenészek ezt hivatottak erősíteni gitárok, basszusgitár, valamint ütős és fúvós hangszerek segítségével.

Pentti Lahti 2000-ben csatlakozott hozzánk; őt tartják Finnország egyik legismertebb saxofonistájának. Érkezése új színt hozott a Jakaranda zenéjébe a fúvós hangszerek improvizatív kezelése révén.

– Tehát már több mint tizenhat éve Ön vezeti a kórust. Kérem, mondjon pár szót saját zenei munkájáról, hátteréről!

– A kórus vezetése előtt jó két évvel már a Jakarandában játszottam ütős

– Mit várnak a magyar koncertkörútól?

– Szeretnénk mind több embert elérni énekeinkkel, fiatalokat és idősebbeket egyaránt. Szeretnénk friss, ritmusos zenét ajándékozni nekik, örömet és reményt hozni hétköznapjaikba. Jó volna, ha kórusunk tagjai is megtapasztalhatnák a magyar vendégzeneteket. Új ismeretségeket, barátságokat köthetünk, melyek alapot adhatnak a magyarokkal való kapcsolat további fejlődéséhez – és alapot közös keresztény misszióknk folytatására.

■ JANSIK CSABA

Hello, Dolly!

lettek. A családok a környéken meg egyre csak szaporodtak, Voit Pál fölépítette a maga tusculanumát az Ugró-hegyen, az Entz familia is megvetette a lábát a faluban, Kotsisék pedig a Liba tér 1. alatti kis faház és kert boldog tulajdonosai lettek. Így aztán nyaranta vagy tizenöt-husz, nagyjából egykorú gyerek népesítette (és hangosította) be a környéket. Óriási születésnap, bábjáték és jelmezverseny, gyerekszínház és szénakazalról ugrálás – a legújabb generáció gyerekkora az ösökhöz hasonló, önfeléd boldogságban telt.

A kilencvenes évek elején pedig kezdetét vette az almási teniszélet. Az úgy volt, hogy Pataky Péter gondolt egyet, felmért és kimért, osztott, szorzott, s a szőlő helyére teniszpályát álmódott. Aztán, némi baráti közreműködéssel, megépítette az ország legszebb pályáját. (Talán megbocsátják, a krónikás picikét elfogult...)

Jóska bácsi tenisziskolája

Igen ám, de eltekintve egy-két férfiútól, teniszezni senki sem tudott. Ekkor kezdte meg működését Károlyi József (a gyerekeknek csak Jóska bácsi) tenisziskolája, ahová nem volt nehéz bejutni, de ha már ott volt az ember, össze kellett szednie magát. A legkisebb nebuló úgy öt-éves lehetett, a legöregebb elmúlt harmincöt, de Jóska bácsi senkivel sem kivételezett. Futás, bemelegítés, szerva, fonák, tenyeres és a teniszetiktett mindmind szerepelt a tantervben. A gyerekek tehetséges tanítványoknak bizonyultak, egyre ügyesebben játszottak. 1994 őszén pedig kezdetét vette az első Apple Open, vagyis a dunaalmási teniszbajnokság.

mondani színésznői szerepről álmódott már régóta. Érthető, ha arra gondolunk, hogy hétköznapjait gyakorló pszichiáterként melabús betegek közt tölti...

Öregmalom Színtársulat

Ettől kezdve nem volt megállás. Megalakult az Öregmalom Színtársulat, producerrel, rendezővel, főszereplőkkel és statisztákkal, sűgővel és díszlettervezővel. Nagyszerű játék vette kezdetét, lázas kutatás alkalmas színdarabok után – amelyeket aztán kicsit dunaalmásra írtak át –, szereposztás és persze próbák sokasága.

Dr. Sineger Eleonóra pszichiáter

Tizenöt éven át énekeltem különböző kórusokban, szerepeltem rádióban, televízióban. Bár nagyon vonzott a színészi pálya, s néha úgy éreztem, előző életemben színésznő voltam, még jobban érdekelt a filozófia, a vallás, az emberi lélek. Katolikus vagyok, pap tehát nem lehettem, így a lélekgyógyászati pályát választottam. A színjátszás önfeléd örömet, kikapcsolódást jelent, kijátsszom magamból az el nem varrott szálakat. A játék megtisztít, főlzabadít – nem véletlen, hogy drámatérápiával gyógyítanak is.

Az első bemutató 2001 augusztusában a Jutalomjáték volt. A darabot a dunaalmási művelődési ház kicsi színpadán is előadta a társulat, olyan nagy sikerrel, hogy a Dunaalmási Baráti Kör közel

Északiak északon

► A Magyarországi Evangélikus Egyház északi egyházkerületi delegációjaként a norvégiai Moldébe látogatott Fabiny Tamás püspök és felesége, valamint Endreffy Géza budaörsi lelkész és felesége június 12. és 16. között. Az utazás célja az öt évvel ezelőtt megkötött testvér-egyházkerületi egyezmény meghosszabbítása és a kapcsolatok további ápolása volt. A hivatalos programot követően az Endreffy házaspár a røbekki gyülekezet vendége volt; ez a közösség testvér-gyülekezeti kapcsolatot ápol a budaörsi evangélikusokkal. Az alábbi összeállítás négyük látogatásának a keresztmetszetét adja. Következő számunkban a finn és a német testvér-gyülekezeti kapcsolatok közül mutatunk be néhányat – a teljesség igénye nélkül.

A norvég–magyar egyházi kapcsolatok múltja és jelene

A norvég–magyar egyházi kapcsolatok a 20. század derekán elevenedtek meg. Ordass Lajos püspökre igen mély hatást gyakorolt a skandináv lelkiség és teológia, Eivind Berggrav oslói püspök bátor helytállása pedig kifejezetten példát nyújtott a számára. Norvégia német megszállása idején ugyanis Berggrav az üldöztetést is vállalva elutasította a totalitárius rendszert – ugyanígy tett a magyar püspök a '40-es évek végén. Aligha véletlen, hogy az amerikai Minnesota állam egyik templomában „a biznyságtevők fellegében” egymás mellett szerepel Berggrav és Ordass neve. (Az is sokatmondó, hogy közvetlenül mellettük pedig egy harmadik hitvalló, Dietrich Bonhoeffer neve áll.) Ordass püspök nem sokkal a II. világháború után személyesen is járt Norvégiában, egyhetes oslói tartózkodása során Berggrav püspöki rezidenciáján lakott. Hazaérkezése után a norvég evangélikusok helytállását ecsetelő

egyháztagunk is jól ismeri a norvég nyelvet, egyházi életet és kultúrát.

A magyar–norvég egyházi kapcsolatokban új fejezet kezdődött 2001-ben, amikor testvéregyházi kapcsolatra lépett egymással egyházaunk Északi Egyházkerülete és a Norvégia talán legszebb nyugati részén, a fjordok vidékén elterülő møreie egyházkerület. Ez utóbbi püspökség 1983-ban alakult. Vezetője, Odd Bondevik püspök – akkor még nem mint egyházfő – 1984-ben részt vett a Lutheránus Világszövetség budapesti nagygyűlésén. Talán nem tekinthető véletlennek, hogy a gyülekezetlátogatás során éppen abban a budahegyvidéki kápolnában hirdette az ígét, amelyet haláláig Ordass Lajos is rendszeresen látogatott.

A møreie egyházkerület partnerkapcsolatot ápol a newcastle-i anglikán püspökséggel is. 2006 júniusában Magyarországról és Angliából egyaránt meghívtak egy-egy küldöttséget, hogy a kerület központjában, Moldéban megrendezett missziói napokon együttesen juttassák kifejezésre a keresztény egység iránti elkötelezettségüket.

A vendégek összesen tizennégy fős csoportja részt vett a püspökség lelkészeinek éves konferenciáján, majd a Moldéban megrendezett nagyszabású egyházkerületi napon. Ez utóbbira a lelkészek mellett minden gyülekezeti munkatárs is meghívást kapott, az egyházfiig és a harangozóig menően. A több száz jelenlévő előbb felemelő istentiszteleten vett részt a város székesegyházában, majd a közös étkezést követően amolyan „lehetőségek piacán” mutatkoztak be a különböző munkáágak, valamint színvonalas gyermekműsorra és koncertre is sor került. Nagy érdeklődés fogadta a magyarországi látogatók szolgálatát. Az „északiak” most aztán igazán északra kerültek... A missziói napon – egyebek mellett az erre az alkalomra megjelentett gyűjteményes kötettel – köszöntötték Bondevik püspököt 65. születésnapján. A püspök igazi északi karakter: aki először találkozik vele, szótlanúságát távolságtartásnak véli, ám hamarosan felfedezheti mély lelkiségét és baráti érzéseit. Az istentiszteleten a legünnepélyesebb ornátust viselő püspök az esti vacsorán készségesen öltötte magára a helyi futballcsapat színes mezét.

Az együttléttel során hosszabbítottuk meg az öt éve aláírt testvéregyházi megállapodást. Ennek jegyében szeretnénk egy vagy két további gyülekezeti kapcsolatot létrehozni, valamint tervezünk közös teológiai konferencia megrendezését. Reményesség szerint sor kerülhet ifjúsági csoportok és énekkarok kölcsönös utazására, valamint lelkész házaspárok és -családok nyaraltatására is. Szeretnénk egymás életéről újságikkal és egyházaink honlapján is tájékozódni. Minden pünkösdi ünnepén és szeptember utolsó vasárnapján pedig imádságban viszik majd testvéreiket közös Uruk elé a norvég møreie és a magyar Északi Egyházkerület gyülekezeti.

Az Északi Egyházkerület határai jelképesen megnyíltak Észak-Európa felé.

■ FABINY TAMÁS

Most már több, mint egy ország a térképen

„Micsoda csend van odaát!” – mondja Inge Morten. A teraszon ücsörgünk, és beszélgetünk. Valami kávészertűt kortyolgatunk – ezt este is nyugodtan ihatja az ember –, tekintetünk pedig a távolba réved. Egy kis idő után mintha fölzavarnának a gondolataimból; visszakérdezek: „Hol, hol van csend?” S látom, hogy Inge Morten – vendéglátónk, az én norvég barátom – szeme egy bizonyos pontra szegeződik. „Á, a sziget, igen, a sziget!” – adom meg magamnak félhangosan a választ. A neve Bolsøy. Minden, a környéken élő norvég ott szeretne lakni. Mert – ahogy mondják – ott csodás a nyugalom.

Egy kicsit föl is háborodom magamban. Mi az, hogy csend? Itt nincs csend?! Egész Molde kertváros. Inge Morten és családja a fjordra néző hegyoldalon lakik. Minden reggel, amikor felébrednek, a tenger halk morajlását hallják. Ilyenkor június közepén a leghosszabb napra készülve a mögöttünk lévő erdő madarai is tovább füttyögetnek egy kicsit. De csak egy kicsit! Aztán elpihennek, hogy pár perc múlva újult erővel köszönthessék a napot, amely valójában nem is megy le.

Nyugalom, milyen nyugalom?! Olykor egy kisebb halászhajó sikolya, máskor egy nagy komp mély bűgása vagy egy luxushajó kürtje hallatszik föl ide. Látszik, ahogyan a felhők elúsznak a még mindig havas hegycsúcsok között, s a zord szirtek mögött sejteni lehet az Atlanti-óceán végtelen erejét és nyugalomát, ahol a következő napi időjárás születik éppen.

„Hogy csend és nyugalom?! Barátocskám! Élnél csak Budaörsön az 1-es út és az autópálya között! Akkor tudnád, mi az, hogy csend és nyugalom!” – ezek a gondolatok cikáznak át az agyamon. Kívülről csak annyi látszik tán, hogy fejemet hátraengedem, és köszönetet mondok Istennek, hogy itt lehetek. Norvégiában, a testvérgyülekezetnél.

Feleségeink, Kati és Angéla kacarászva beszélgetve kijönnek. „Hát ti itt vagytok? A gyerekek szépen alszanak, hamarosan mi is megyünk. Nem jöttök, már hajnali

egy óra van!” – csábítgatnak, de még van hálát adni valónk... „Pedig holnap is sűrű napotok lesz” – erősködnék. De mi kitartunk. Elered az eső. Nagy, lusta cseppekben hullik, és csendes koppanással terül el a földön. „Nem, mi most még nem mennénk” – intek fáradtan a kezemmel. Tamás püspököm arcán is látom, hogy most egy másik világban jár... Én pedig azon gondolkodom el,

volna fogadókészség egy magyar testvérgyülekezeti kapcsolatra. Megosztva elképzeléseimet D. Szabik Imre püspökkel, még nagyobb gondoltunk. Egyházkerületi kapcsolat illene! Egyre merészebben gondolkodtunk, és hamarosan jött is a hír, hogy a Møre és Romsdal püspökség – egy a tizenegy norvég egyházkerületből – Odd Bondevik püspök vezetésével szívesen fogadja közeledésünket.

Látkép a teraszról

hogy is kezdődött, hogyan is jutottam el ide, az édenbe.

Ó, annak már több mint tizenöt éve! Még teológus voltam, amikor kapcsolatba kerültem a norvég Izrael-misszióval (Norwegian Church Ministry to Israel). Éreztem a hívást, hogy a zsidóság részére is hirdessem az örömmüzenetet, mely megjelent Jézusban, a Messiásban. Milyen csodálatos és erőteljes is volt az az Istennel folytatott beszélgetés...

Ahogy múlt az idő, érdeklődésem a norvég egyházi élet felé is fordult. Emlekszem, már budaörsi lelkészként vetődött föl bennem az ötlet, hogy jó lenne fölvenni a kapcsolatot egy norvég gyülekezettel; biztos van mit tanulunk egymástól, és osztozunk egymás gondjaiban, örömeiben. Jó érezni azt, hogy messi földön testvéreink az Úr Jézusban imádkoznak velünk és értünk.

Az Izrael-misszióan keresztül kértem segítséget (ők jobban ismerik a norvég egyházat) arra vonatkozóan, hogy hol

Hamarosan ki is látogattam Moldéba, az említett egyházkerület püspöki székhelyére, hogy fölvegyem a kapcsolatot néhány gyülekezettel. Ekkor ismertem meg Inge Mortent, aki szállást ad nekem, ha arra vetődöm. Gyülekezeti munkatársként komoly anyagi áldozatokat hoz, és aktívan részt vesz a közösség életében.

Nos, több hivatalos látogatás és előkészítő munka után 2001-ben megszületett a dokumentum, mely hat pontban foglalja össze az együttműködés lényegét. Ennek újragondolására öt évet hagytunk. Most eljött az ideje, hogy az említett pontokat átbeszéljük és pontosítsuk. Sok találkozó, megbeszélés, templomi alkalom, gyülekezetlátogatás van már mögöttünk, és vár is még ránk. Mi pedig itt ülünk a teraszon, előttünk a fjord békés vize, és érzem, hogy valami nagyon jó fog kisülni ebből a kapcsolatból. De most már, azt hiszem, valóban ideje nyugovóra térnem...

■ ENDREFFY GÉZA

Istentisztelet Røbekkben

Moldei utazásunk egyik különleges alkalma volt, hogy részt vehettük a vasárnap istentiszteleten. Esős, borongós, inkább őszi reggelre hasonlító, ámde tipikusan norvég júniusi reggelen indultunk útnak a Molde város mellett elhelyezkedő piciny településre, Røbekkre.

legzetesen norvég fehér fatemplomot – vagy ahogyan ott nevezik, stavkirkét.

A fatemplom meleg hangulata és az emberek kíváncsi mosolya fogadott minket. Gyermekünkkel együtt hamar otthon éreztük magunkat. Szokás, hogy a gyerekek számára külön részt alakít-

a kis játszóteret, és hamar megszokják, hogy kell viselkedni a templomban. Azt gondolom, ez az apró odafigyelés, mely nem igényel nagy átalakítást vagy drága beruházást, vonzó hívogatót jelenthet egy kis csoport számára.

Az istentisztelet élővé vált, amikor felhangoztak a gyönyörű, lendületes skandináv énekek, melyekből hetet nyolcat is elénekeltünk egy-egy ilyen alkalom során. Az ígéhirdetés szolgálatát férjem, Endreffy Géza budaörsi evangélikus lelkész végezte 1Jn 4,19 alapján.

A gyülekezetben a testvéri kapcsolatokat erősíti az úgynevezett „kirkekafe” alkalma. Az istentiszteletet követően az emberek nem szélednek szét, hanem a templomban kávéznak, sütiznek és beszélgetnek egy kis ideig. Ez persze beilleszkedik a norvég napirendbe, ugyanis ők délután 4 óra körül ebédelnek.

Különleges hangulata volt ottlétünknek. Egyhetes norvégiai utunk koronája volt az istentisztelet és a csodálatos tájba illeszkedő templom. Az emberek mosolyán éreztük, hogy Isten ott van közöttünk. A szokásbeli különbségek ellenére ő az, aki összeköt minket. Ha rá figyelünk, benne egyek vagyunk. Jó érezni azt, hogy a magyarországi, budapesti zajos forgatagban és a norvég fjordos, havas hegycsúcsos tájban éppúgy figyel ránk Urunk – és mi figyelhetünk rá.

■ ENDREFFY ANGÉLA

Nagy várakozással tekintettünk az alkalom elé, az út pedig egyre izgalmasabbá vált, ahogy hegyi szálláshelyünkről leereszkedtünk a fjord felé, melynek hátterében havas hegycsúcsok emelkedtek. A csodálatos norvég táj bűvöletében hamar elérjük a dombok között épült, jel-

tanak ki szőnyeggel, kis asztallal és székekkel a templom hátsó részében; itt csendben játszhatnak, könyveket nézegethetnek, rajzolhatnak. E lehetőség révén a hozzánk hasonló, kisgyermekes családok is gond nélkül mehetnek istentiszteletre, hiszen a kicsik még élvezik is

Fabiny Katalin írását lapunk egy későbbi számában közöljük.

Martin Wharton anglikán püspök és Fabiny Tamás

cikket írt a *Lelkipásztor* című folyóiratba. Az északi országhoz való kötődését példázza továbbá az a tény is, hogy az egyházi életből való félreléptése után egy másik norvég lelkész, Einar Lyngar könyvét fordította magyarra, amely *A gyermek áhitatoskönyve* címen jelent meg, természetesen nem magyarországi kiadásban.

Időközben egy másik szálon is összefonódott a magyar és a norvég evangélikusok élete: ezt a kötetelék az Izrael-misszió jelentette. Budapestén, a Gyarmat utcában székháza is volt ennek a munkáagnak. A személyes kapcsolatok a hivatalos tiltás idején is megmaradtak, különösen Terray László, a Norvégiában élő magyar evangélikus lelkész fáradozott az ügyért. Ő irányította a rádió-missziót is, majd a rendszerváltozás hajnalán átadta e feladatot magyarországi munkatársainak. Az Evangélikus Rádió-misszióának mindmáig eleven norvégiai kapcsolatai és önzetlen északi támogatói vannak.

Az elmúlt években több magyar diák is tanulhatott Norvégiában: vagy a két oslói teológiai fakultás egyikén, vagy az északon rendkívül eredményesen működő népfőiskolai képzés keretében. Örülhetünk annak, hogy több lelkészünk, teológiai hallgatónk és laikus

Szerelem (első) hallásra

Ásó, kapa, nagy kaland

► **Hogy tombol a nyár, azt az is jelzi, hogy valós és elektronikus postaládában egyre szaporodnak a barátok, jó ismerősök esküvőjére szóló meghívók. De a televízió jóvoltából a közelmúltban részese lehettem egy számomra teljesen ismeretlen pár egymásra találásának is...**

A minap – hála az egyik kereskedelmi televízió riportmagazinjának – tanúja lehettem annak, miként esküszik egymásnak örök hűséget az a hölgy és az az úr, aki addig személyesen egyáltalán nem ismerte egymást. „Hogyan dönthettek akkor mégis egymás mellett?” – tettem fel magamnak a kérdést, melyre azon nyomban meg is kaptam a választ. Kettejük „nagy találkozása” az éter hullámain zajlott. Az egyik kereskedelmi rádióadó munkatársainak az az ötletük támadt, hogy a társkeresés új formáját próbálják ki, és a maguk eszközeivel boronálják össze az egymás számára idegen delikvensket: a betelefonáló férfiak és nők beszélgetés, illetve az illető hangja alapján dönthették el, kivel kötnék össze az életüket.

Így született meg a 2 idegen 1 esküvő című műsor, ahol szakértői csapat (értsd: pszichológus, pszichiáter, grafológus, asztrológus) választott ki öt lányt és öt fiút a menyasszony- és vőlegényjelöltek közül. Ezután a hallgatók döntöt-

ték el, melyik hölgy legyen a menyasszony, majd a jövőbeli ara választott magának vőlegényt.

A pár – Ritti és Jamie álnéven – személyesen június 16-án, a kézfogón találkozott egymással; a leendő férj álarcbán, a leendő feleség lefátyolozva érkezett a budai Várba. Csak az anyakönyvvezető előtt állva láthatták meg egymás arcát, majd ezután mondták ki a boldogító igent. Zárójeles megjegyzés: a tündérmeséhez nem melleseleg az is hozzátartozik, hogy a fiatalok nászajándékba egy lakást, egy autót és egy törökországi nászutat kaptak... Ám az érintettek állítása szerint nem a nyereség motiválta őket, hanem a remény, hogy most valódi társra találhatnak.

Régi igazság, hogy nem jó az embernek egyedül lenni. Könyvek, filmek, tudományos tanulmányok garmadája szól arról, hogy napjainkban egyre több a magányos, a „kényszerzsingli”. Az előbb említett, szállóigévé vált mondás egy igevers része, amely a maga teljességében így hangzik: „Azután ezt mondta az Úristen: Nem jó az embernek egyedül lenni, alkotót hozzáállítok segítségére.” (1Móv 2,18)

Személyesen nem lehettem jelen a 2 idegen 1 esküvő című műsor ifjú párjának kézfogóján, így csak sejtethem, hogy az őket összedező anyakönyvvezető feltehetőleg a szerelem szépségéről és nagyszerűségéről beszélt a fiatal párnak és a megjelent vendégeknek, de

Isten szeretetéről és a házasság bibliai alapjairól nem.

Erről egy templomi szertartás során mindenképp szó esett volna, de úgy tudom, hogy Rittinek és Jamie-nek csupán polgári esküvőjük volt, Isten színe előtt nem kötötték össze életüket. Nem mint-ha a templomi esküvő és a menyegző egyházi megáldása jelentené a garanciát a problémamentes házasesetre és a maradéktalan boldogságra. De egy templomban, az oltár előtt állva ki-ki újra szembesülhet azzal, hogy a házasság elsősorban nem a magány elleni véd- és dacsövetség kell, hogy legyen – bár nem jó az embernek egyedül lenni –, hanem egy Isten által erősebbé váló kötelék, hármason áll, amely nem szakad el egyhamar (Préd 4,12b).

Ebben a földi világban az Úr boldog, kiteljesedett (házas)életet szán gyermekeinek. Azt szeretné, ha társakként, a „másik felüket” őszintén szeretve és tisztelve egy életen át kitartanának egymás mellett. És ehhez „kemény” feltételeket szab, komoly engedelmességet kíván. Igényei nem a világhoz igazodnak. Isten például azt mondja: „Legyen megbecsült a házasság mindenki előtt, és a házaseset legyen tiszta!” (Zsid 13,4) Vagy épp arra buzdít: „De amint az egyház engedelmeskedik Krisztusnak, úgy engedelmeskedjenek az asszonyok is a férjüknél mindenben. Férfiak! Úgy szeressétek feleségeket, ahogyan Krisztus is szeretete az egyházat, és önmagát adta érte...” (Ef 5,24–25) Ha ez mégsem sikerülne, a megoldás nem a válás, hanem az őszinte bűnbánat, amelyet azután a bűnbocsánat követhet. Magunk és a másik jobb megismerése, az összecsiszolódás egy életen át tartó folyamat. Férfi és nő így válhat egymás hűséges társává – egy egész életre.

■ GAZSU

HETI ÚTRAVALÓ

Egymás terhet hordozzátok: és így töltsétek be a Krisztus törvényét. (Gal 6,2)

Szentháromság ünnepe után a 4. héten az Útmutató reggeli s heti igéi Jézus Krisztus Urunk új parancsolatának – „...szeressétek egymást...” (Jn 13,34) – a gyakorlati alkalmazására szólítanak fel. „Legyetek irgalmasok...” (Lk 6,36) Lehetünk, mert „nagy a te irgalmad, Uram, és minden parancsolatod szilárd” (Zsolt 119,156a.151b; LK)! Irgalmasnak lenni ezt is jelenti: „Bocsássatok meg, és nektek is megbocsátatik.” (Lk 6,37) Luther szerint „a keresztyén ember akkor irgalmas, ha nem keresi csak a maga hasznát, hanem nyitott szemmel járva, egyformán néz mindenkire, barátira, ellenségre, ahogy menyeyi Atyánk cselekszik”. Jézus mezei beszédében – a vak vezet világtalant, valamint a szálla és a gerenda példázatában – a képzetű itélkezéstől óvja követőit. Pál apostol is ezen a véleményen van: „Többé tehát ne ítélkezzünk egymás felett, hanem inkább azt tartásatok jónak, hogy testvéreteknek se okozatok megütközést vagy elbotlást.” (Róm 14,13) Jézus: Isten, ezért van hatalma megbocsátani a bűnöket – ma is! „Ő pedig látva hitüket, így szólt: »Ember, megbocsátattam a te bűneid.« ...kelj fel, vedd az ágyadat, és menj hazal!” (Lk 5,20.24) A fogságból hazatért nép bűnvallást tett vétkeiről és ősei bűneiről is, akik „nem teljesítették törvényedet, és nem figyelték parancsolataidra (...), és nem tértek meg gonosz cselekedeteikből” (Neh 9,34–35). Jézus Urunk a kételkedés nélkül, hittal elmondott imádság meghallgatását ígéri. Reformátorunk szerint „aki tehát imádkozni akar, vizsgálja meg magát, hogy csakugyan hiszi-e, vagy pedig kétkeli a meghallgatást”. Urunk szavaiból a Miatyánk ötödik kérése (lásd Mt 6,12) visszhangzik: „...bocsássatok meg, ha valaki ellen valami panaszkodás van, hogy menyeyi Atyátok is megbocsássa nektek vétkeiteket.” (Mk 11,25) Miként töltse be Ura szeretettörvényét Krisztus teste, a gyülekezet? „...kölsönösen gondoskodjanak egymásról a tagok. És így ha szenved az egyik tag, vele együtt szenved valamennyi, ha dicsőségben részesül az egyik tag, vele együtt örül valamennyi.” (1Kor 12,25b–26) Különös teherhordozásról tudósít nagypéntek két eseménye: a bűntelen Jézus hordozza el a gyilkos Barabbás bűnének méltó büntetését is. S az idegen cirénei Simonra „rátetted a keresztet, hogy vigye Jézus után” (Lk 23,26). Hol voltak ekkor a tanítványai? Pál azt ígéri olvasóinak: a szeretet és a békesség Istene jelen lesz életükben, ha úgy hordozzák egymás terhet, hogy örömben, jó rendben, egyetértésben, békességben élnek, elfogadva az intést is. Az apostoli áldás – amely magában foglalja a Szentháromság mindhárom személyének az ajándékát – része volt már az őskeresztyén istentiszteletnek is! „Az Úr Jézus Krisztus kegyelme, az Isten szeretete és a Szentlélek közössége legyen mindnyájatokkal!” (2Kor 13,13) Ezt az áldást én is kérhetem az Úr Istentől a saját életemre: „Ó, te dicső Szentháromság, / Egy megfoghatatlan jóság, / Atya, Fiú és Szentlélek, / Légy velem ma és míg élek!” (EÉ 249,1)

■ GARAI ANDRÁS

Sok vallás: egy Isten?

EVÉLET LELKI SEGÉLY

Szókéne Bakay Beatrix

► **„A vallás tagadhatatlan erénye, hogy belekapaszkodhatunk, mint a fuldokló a mentőövbe. Nekünk, akik Európában születünk, ilyen vallási mentőöv a kereszténység. De valójában minden vallás ugyanazt az Urat imádja a különféle kultúrákban. Néhány évvel ezelőtt egy Krisna-tudatú hívő elzárta az Urat imádkozni, amikor Istent kerestem. Azt mondta, hívjam a világ korlátlan Urát, azt, akinél nincs hatalmasabb, hogy vezessen rá a helyes útra. Mivel evangélikusnak keresztelték, úgy éreztem, itt a helyem. De jó volna többet tudni a többi vallásról is, hogy jobban megértsük Istent.”**

Kedves Alfréd! Bevallom, hogy ugyan az elmúlt évek során számtalan súlyos élethelyzetben élő testvérem levelét tartottam már a kezemben, és sok mélyeséges elvesztés története nyílt meg előttem a Lelki segély rovatban, de még soha egyetlen levél sem döböntött meg úgy, mint az Öné. Nyilvánvaló, hogy relativista korunkban egyre jobban virágzik a vallási szinkretizmus, amelynek felfogása szerint a sok vallás lényegében ugyanazt az Istent imádja. De még sohasem hallottam vagy olvastam evangélikus templompadban ülőtől olyan szintiszta szinkretista hitvallást, mint amelyet Alfréd fogalmazott meg. Pedig egyszerűen lehetetlen kimutatni, hogy minden vallás ugyanabban az Istenben hisz, mert a vallások istenképe gyakorlatilag kizárja egymást!

Egy indiai tanmese szerint egy királynak az udvarában élt néhány, születése óta vak ember. A király egy napon odavezette őket egy elefánthoz, és arra kérte őket, hogy mondják el, milyen az elefánt. Természetesen mindenki az alapján írta le az elefántot, hogy melyik testrészét tudta elsőre kitapogatni. (Például aki a lábát érintette meg, úgy írta le az elefántot, mintha egy nagy érdes oszlop volna.) A történet eredeti tanulsága az,

hogy minden ismeret töredékes, relatív. Senki sincs a teljes igazság birtokában, ezért az emberek istenképe is tökéletlen.

A mesének mindenesetre van egy keresztény folytatása is: az elefánt megnyitotta a vakok szemét, és mind ugyanazt látták, vagyis az egész elefántot. A Szentírás ugyanis felfedi, hogy az élő Isten nem passzív, hanem aktív Isten. Nem nekünk kell olyan tudatállapotba jutnunk, hogy megismerhessük, hanem ő jön utánunk Jézus Krisztusban, szent Fiában, ő keres meg bennünket, és ő nyilatkoztatja ki magát igéjében nekünk! Ő az, aki valóban megnyitja szellemileg vak szemünket, és Szentlélek által hitet teremt bennünk. Ez egyedülálló.

A „sok vallás – egy Isten” elvének képviselői megkérdőjelezik a vallások, köztük a kereszténység tényleg szolgálatát. Feltehetőleg tartják a missziót, hiszen hitvallásuk szerint egyik út sem jobb, csak más. De miféle igazság a maszek igazság, amely csupán egy olyan ember vagy csoport számára igaz és fontos, aki vagy amely hisz benne, de másokat nem érint? A mi Urunk világosan tanítja: „Menjete el tehát, tegyetek tanítványává minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, tanítva őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek; és íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” (Mt 28,19–20)

Lehetséges volna-e ennek alapján kétkednünk abban, hogy hitünk továbbadása minden ember számára létfontosságú? Szabad-e elbizonytalanodnunk afelől, hogy egyedül Jézus Krisztusra és művére van szüksége minden embernek ahhoz, hogy örök életet nyerjen? Alfréd, hányszor hallotta már az igazságot a

szószékéről! És még mindig úgy hiszi, hogy a „hegycsúcsra” többféle út vezet? Vagyis hogy a vallások ugyanarra a problémára ugyanazt a megoldást fogják megtalálni, csak különböző módon? Ne hagyja magát megtéveszteni a hitetől szellemektől!

A vallások az ember örök létkérdéseire különböző feleleteket adnak, merőben másban látják az emberiség problémáinak gyökerét, és más az emberi lét céljáról alkotott képük is. Ezért nincs egy hegycsúcs, hanem inkább sok hely van, és sok út. És ezek az utak soha sem találkoznak.

Adjon hálát az Úrnak, hogy Krisna-tudatú ismerősének (a hinduizmus egyik irányzatának, a vainsnavizmusnak a hagyományait követő hívő; szent irataik a Védák) a javaslatára elmondott imájára az a drága Megváltó felelt, aki keresi az elveszetteket, aki utánamegy az eltévedt báránykáknak! „Halld meg, Izráel: Az Úr a mi Istenünk, egyedül az Úr!” (5Móz 6,4) – olvassuk a Tóra leghangsúlyosabb kijelentését. És fülünkben van Jézus Urunk szava: „Én vagyok az ajtó: ha valaki rajtam át megy be, megtartatik, az bejár és kijár, és legelőre talál.” (Jn 10,9)

Mind Ezek alapján fel kell vállalnunk, meg kell élnünk és tanúsítanunk is kell Krisztus-hitünk kizárólagos igazságát. Egészen egyszerűen kárhozatunk vagy üdvösségünk múlik rajta. És azokéi is, akiket tanítunk. Ha Alfréd meg kívánja ismerni a vallások történetét és tanítását, akkor könnyedén megtalálhatja az alapismereteket az ismeretterjesztő kiadványokban. Világlatása ugyan tágul, de az élő Isten nem fogja jobban „megérteni”. Kérem, olvassa a Szentírást, és kérje most már az élet Urát: nyissa meg Önnek Lelke által az ige értelmét, hogy szilárd hitvallóvá lehessen! Bátorító szeretettel:

■ SZÓKÉNE BAKAY BEATRIX

Leveleiket „Lelki segély” jelleggel várjuk szerkesztőségünk címére. Kérjük, jelezzék, hozzájárulnak-e ahhoz, hogy a leveleikre adott válasz lapunkban is megjelenjen.

FOTO: NAGY BENCE

Ismerem

Nagyszüleim kiskutyájával való első találkozásom kudarcra végződött, ugyanis miközben megszeppenve ismerkedtem új környezetével, a sokadik ismeretlenül már nem volt hajlandó szóba állni. Néhány nap elteltével viszont már barátságosan fogadott, és gyorsan rájött arra, hogy mennyire szeretem a kis állatot, s miután jól eljártunk, folyamatosan loholt utánam. Nyoma sem volt már az egykori féltékenységnek.

Ez az élmény az Istennel való kapcsolatunkat juttatta eszembe. Hiszen az Úr közeledését is könnyen elutasítjuk, amíg idegennek érezzük őt. S ilyenkor nem is tudjuk, mit veszítünk!

Vannak azonban olyan ismerőseim, akik felnőtként hallottak először Istentől, és ezután jutottak hitre. Ők gyakran elmondják, mennyire sajnálják, hogy nem ismerték az Urat már korábban, hiszen akkor egészen máshogy alakult volna az életük. Más lett volna Istennel együtt végigküzdeni a maszokor kríziseit, a diákeveket és megfontolni a pályaválasztás nagy kérdéseit. Egy stabil, élhető értékrenddel könnyebben nem lehetett volna mondani sok fölösleges lehetőségre a „mindent ki kell próbálni” szemlélet helyett. S a baráti, szerelmi kapcsolataik is bizonyára másként ala-

SZÓSZÓRÓ

Ifjúságirovat-gazda: Györe Balázs

kultak volna akkor, ha az Úr Jézus már gyerekkorukban ismerősként lett volna jelen az életükben – mondják.

Lehet, hogy te is még idegenként gondolsz az Úrra. Ez az idegenség azonban egyoldalú, hiszen ő téged is ismer, és hozzád is közelebb akar kerülni! Vedd észre, és ne utasítsd el, hiszen olyan csodálatos többlettel akar megajándékozni!

Vagy ha számomra azt nem idegen az Úr Jézus, hanem tudod azt, hogy ő ismeri az óvét, és az óvét is ismeri őt, akkor törekedj ennek az ismeretségre az elmélyítésére! Hiszen olyan fantasztikus a közelség lenni, hallani tanácsát egy igen keresztül, vagy akár átélni különleges érintését a templom csendjében... Egy-egy futó találkozás csak felszínes ismeretséget jelent. A gyakori élmények, tartalmas beszélgetések vezetnek el oda, hogy minél jobban megismerjük az Urat.

■ HULEJ ENIKŐ

Zulauf Henrik (1893–1956)

A Fébé Evangélikus Diakonissza Egyesület június 17-én, szombaton a Farkasréti temetőben emlékezett meg egykori lelkészéről, Zulauf Henrikről, aki ötven esztendővel ezelőtt, 1956. március 13-án hunyt el.

Zulauf Henrik 1893. március 26-án született a Tolna megyei Majos községben a Tolna megyei Majos községben. Elemi iskoláit Majoson és Kétyen végezte, majd 1912 júniusában érettségizett a bonyhádi evangélikus gimnáziumban. Ezután a soproni teológiai akadémián folytatta tanulmányait. Gyurácz Ferenc dunántúli püspök 1916. október 1-jén szentelte lelkészé.

Első szolgálati helye Várvidéken volt; Felsőlövön segédlelkészként működött nyolc hónapig. Ezután egy délvidéki településen hirdette Isten igéjét előbb helyettes, majd parókus lelkészként 1920 december végéig. Ezekben az években a pécsi jogakadémia rendes hallgatója volt; ekkor kötött házasságot Neuhold Lujával.

Gyülekezetéből politikai okok miatt kellett eljőnnie: az egyházi felsőbbtség utasítására nem esküdött föl I. Sándor királyra.

Egészen 1922. február 18-ig munka nélkül volt; ekkor elfoglalhatta a Tolna megyei Kalaznó községben a lelkészi állást. Itt kilenc éven át szolgált, közben befejezte tanulmányait a budapesti Pázmány-egyetem filozófiai fakultásán. 1929-ben megöregült négy kicsi gyermekkel. 1931. március 24-én lett a Fébé Evangélikus Diakonissza Egyesület lelkésze. 1932-ben újra megnősült; második felesége Kermeszky Erzsébet volt, akitől öt gyermeke született.

Zulauf Henrik húsz esztendőn át irányította a Fébé munkáját; a diakonisszaegyesület ez alatt az idő alatt országos jelentőségűvé vált. 1950-ben megírta a Fébé vázlatos történetét. Az egyesület feloszlásakor, 1951-ben nyugdíjba ment. Életének utolsó éveit a Márvány utca 23. szám alatti lakásban töltötte.

■ VEPERDI ZOLTÁN

Országos német emlékhely és emlékmű avatása Budaörsön

A kollektív felelősségre vonás címén 1946 elejétől 1948 közepéig mintegy kétszáz ezer magyarországi német kényszerült szülőföldje elhagyására. A folyamat Budaörsön, 1946. január 19-én vette kezdetét. A hazai németek több mint fél évszázaddal ezelőtti kitelepítésének emlékére ez év június 18-án emlékhelyet és emlékművet avattak a budaörsi Ótemetőben. A szobrot – melyet a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának a megbízásából Menasági Péter készített – a leleplezés után Erdő Péter bíboros és Kráihling Dániel evangélikus lelkész áldotta meg. Az ünnepségen részt vett a parlament elnöke, Szili Katalin is. Szólt arról, hogy tervei szerint még ebben az évben parlamenti napot szerveznek az elűzettek hatvanadik évfordulója alkalmából. Az emlékhely- és emlékműavatáson felolvasták a Magyar Köztársaság elnökének, Sólyom Lászlónak az üzenetét.

■ G. Zs.

FOTÓ: HORVÁTH-HEGYI OLIVÉR

HIRDETÉS

Pályázati felhívás protestáns témájú írásművekre

A Protestáns Újságírók Szövetsége (PRÚSZ) pályázatot hirdet fiatalok számára. Műfaji és terjedelmi megkötöttség nélkül olyan, még nem publikált írásműveket várunk, amelyek például bemutatják a magyar protestantizmus elmúlt évszázadainak valamely történelmi eseményét, nevezetesen alakjának munkásságát; protestáns témájú prózai irodalmi alkotásokat; protestáns vonatkozású helytörténeti írásokat.

Pályázhatnak: 30 év alatti magyarországi és határon túli protestáns fiatalok.

A pályázat módja: egy pályázó csak egy művel pályázhat; csak számítógépes szövegszerkesztővel készült pályamunkákkal lehet jelentkezni; a pályázat jelíges, a győztes munka szerzőjét a bírálóbizottság csak a döntés után ismeri meg, ezért a beküldendő pályamunkán a szerző neve helyett jelíget kell feltüntetni; a pályamunkát postai úton, három példányban, nagyalakú borítékban kell elküldeni a PRÚSZ címére (1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3. – a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székháza). A nagyalakú borítékban egy kisebb alakú, lezárt borítékot kell elhelyezni, amely a pályázó személyes adatait tartalmazza: nevét, életkorát, felekezeti hovatartozását, pontos lakcímét, telefonszámát. A kisebb borítékban semmilyen személyes adatot nem lehet feltüntetni, kizárólag a pályázat jelíget.

Pályadíj: a PRÚSZ elnökségéből álló bírálóbizottság egy pályamunkát díjaz 150 000 forinttal.

A pályázatok postai feladásának határideje: 2006. szeptember 30.

Ünnepélyes díjátadás: 2006. október 31-én, a reformáció napján.

A bírálóbizottság október 20-ig értesíti a nyertes a döntésről, és ezzel egy időben honlapján közzéteszi a győztes pályázat címét és alkotóját. Nem vállalja ugyanakkor a többi pályázati anyag visszaküldését.

További információk: prusz@prusz.hu. Honlap: www.prusz.hu.

A PRÚSZ elnöksége nevében:

NOVOTNY ZOLTÁN, a PRÚSZ elnöke

ISTENTISZTELETI REND | 2006. július 9. – Budapest

Szentháromság ünnepe után 4. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.

Lekció: Lk 6,36–42; 1Móz 50,15–21. Alapige: Róm 8,18–23. Énekek: 67., 474.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Simon Attila; du. 6. Bencéné Szabó Márta; II., Húvösvölgyi út 193., Fébé de. 10. Madocsai Miklós; II., Modori u. 6. de. 3/4 II. Sztojancovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10.; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstüch M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; Káposztásmegyér, IV., Tóth Aladár út 2–4. de. 9. Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. Gerőfi Gyuláné; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv.) Aradi György; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. Rőzse István; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák) Szpisák Attila; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. (úrv.) Rőzse István; VIII., Vajda P. u. 33. de. 9. Smidélusz András; IX., Gát utcai római katolikus templom de. 11. (úrv.) Szabó Julianna; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. fél 11. Smidélusz András; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) Blázy Árpádné; de. 11. (úrv.) Blázy Árpádné; du. 6. dr. Joób Máté; XI., Németvölgyi út 138. de. 9. dr. Joób Máté; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Simon Attila; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.); XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Kende György; XIII., Frangepán u. 41. de. fél 9. Kende György; Zuglói, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; XIV., Gyarmat u. 14. de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamásné; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Kende K. Péter; Rákospalota, XV., Régi Fóti út 75. (nagytemplom) de. 10. Bátorvicsky Gábor; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. Blatniczky János; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Blatniczky János; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Marschalkó Gyula; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél 11. Marschalkó Gyula; Rákosszabcsa, XVII., Péceli út 146. de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. (úrv.) Eszlényi Ákos; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. Győri Gábor; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. Győri Gábor; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bucsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bucsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. (családi) Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Mátyás; Budafoke, XXII., Játék u. 16. de. 10. Solymár Gábor; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Endreffy Géza; Názáret-templom, Mátrászentimre-Bagolyirtás de. 11.

ISTENTISZTELETI REND | 2006. július 9. – Balaton

Alsódörgicse de. 11.; Balatonakali du. 2.; Balatonaliga (a Club Aliga területén levő református templom) du. 6.; Balatonalmádi du. 4.; Balatonboglár de. 11.; Balatonfenyves (református templom) du. 6.; Balatonföldvár (városháza) du. 2.; Balatonfüred de. 9.; Balatonszárszó (evangélikus templom) du. 3.; Balatonszárszó (evangélikus üdülő) de. 10.; Balatonszemes du. 2.; Balatonszepezd de. 9.; Hévíz du. fél 5.; Keszthely de. fél 11.; Kőtcse de. 10.; Kővágóörs de. fél 12.; Mecskehely de. 11.; Nagyvázsony du. 2.; Révfülöp de. 10.; Siófok de. 10.; Szentantalfa de. háromnegyed 10.; Tapolca de. fél 9.; Veszprém de. 10.; Zánka de. fél 9.

NÉMET NYELVŰ ISTENTISZTELETEK

Balatonboglár de. fél 10.; Hévíz de. fél 10.; Siófok (kápolna) de. fél 10.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

A „muszosok”

► A meghurcolásnak sok fajtája van: a megfigyeléstől a haláltörögig széles a skálája a terrornak és az elnyomásnak. A magyar történelem ebben a tárgykörben korántsem szűkös kellektára a középkor után az 1940-es, '50-es években bővült jelentősen. Az '56-os emlékvé jó alkalom ad arra, hogy ne csak a forradalmi eseményeket, hanem annak előzményeit és egyes kisebb közösségeket, családokat, valamint egyének sáját történeteit is megismerje a nagyközönség.

Ami a meghurcolásokat illeti, a Duna–Tisza közén a legtöbb embernek a kuláklista, a beszolgáltatási kényszer és az erőszakos tévesztés jut eszébe az ötvenes évekről. Ezek kiegészítője volt az a fajta katonai szolgálat, melyet a „megbízhatatlan elemek” részére, szovjet mintára vezettek be, és a munkaszolgálat rövidítéseként csak „musz”-nak nevezett a köznyelv.

„Mi legyen a kulákcsemetékkel, a grófi sarjakkal, a szektákkal és a többi, ellenséges elem fiaival a hadseregben?” – ez a kérdés volt napirenden 1950 júniusában a Honvédelmi Minisztérium illetékes bizottságában. Az egyik szovjet tanácsadó, Szergejev vezérőrnagy azt a véleményt támogatta, mely szerint „ezeket a

Soltvadkerti volt munkaszolgálatosok a művelődési házban tartott összejövetelen

férfiakat feltétlenül be kell sorozni, és alapos politikai neveléssel el kell szakítani őket osztályuktól”. A tömeget feltétlenül az átnevelendő kulákság jelentette. Annak eldöntésében, hogy ki számít kuláknak, a helyi pártszerveket terhelte a felelősség. Szemtanúk szerint a sorozás-

kor ott ült minden bizottságban egy-egy helyi bizalmi, aki jelet tett az adott gazdagabb család fiának a nevéhez. Így jött létre a C-kategória, amelynek tagjai fegyvertelen hadtáp-, építő- vagy egyéb munkával letöltendő szolgálatot láttak el 1951 és 1956 között.

A dolog érdekessége, hogy a honvédelmi miniszteri rendelet nem munkaszolgálatról, hanem kiegészítő szolgálatról beszél. Mivel az emlékezetben még erősen élt a zsidó munkaszolgálat intézménye, a köznyelv ezt a kifejezést használta erre a kategóriára.

Az első bevonulók az 1929-es, 1930-as évfolyamokból kerültek ki. Feladatuk először katonai objektumok építése volt: laktanyák, kiképzőközpontok, utak és tiszti iskolák kerültek ki a kezük alól. A Tito elleni déli laktanyaövezet kialakításában éppúgy ott a kezük nyoma, mint a szétlőtt fővárosi objektumok újjáépítésében. 1951 szeptemberében már 8350-en szolgálták így a népi államot.

A létszámot kezdetben teljes kihasználtsággal be tudták vetni, hiszen feladat bőven. Az erőszakosan iparosítandó országban időre kellett felhúzni és felszerelni olyan gyárakat, melyekhez nem állt rendelkezésre elegendő építőkapacitás. Ennek kiegyenlítésére a munkaszolgálatosok a szükséges hadi építkezések elvégzése után bérbe vehetőkké váltak a Honvédelmi Minisztériumtól. Sokan dolgoztak a szénbányák veszé-

nyei illetmény (zsold) volt, amelyből levonták az esetleg még otthon jegyzett békekölcsön részleteit. Ennyiért hajszolták a munkaszolgálatosokat napi 12–14 órában keresztl, illetve sok esetben még éjszaka is. A cél a lehető legmagasabb teljesítményszázalék elérése volt, ezzel szemben az építő-alkalmazó vállalat abban volt érdekelt, hogy különböző normaelszámolási csalásokkal csökkentse a végzett munka ellenértékét. Így történetelt meg az, hogy a Forinyák utcai tüzetizti akadémia a tervezett határidőre elkészült ugyan, viszont az ott dolgozó muszos építőbrigádok mindössze 42–45%-os normatelsítménnyel szerepeltek az „Akkiket szégyellünk” feliratú hatalmas propagandablán.

Ezek a katonák mind a kiképzési terv, mind pedig a munkaszolgálatosok visszaemlékezései szerint időről időre alaki kiképzésben és politikai oktatásban részesültek. A menetgyakorlatok és adott esetben a terepfoglalkozás a leromlott erőnlétű állomány további terhelését jelentették. Mint több interjúból is kiderül, sokan úgy megsínylették a mintegy három éven át tartó kemény igénybevételt, hogy katonai kórházba kellett őket szállítani. A politikai foglalkozás pedig éppen az adott legénységi állomány családja és faluja ellen irányult. „Magukat mind falhoz kellene állítani, de kaptak egy lehetőséget a néphatalomtól”; „Most megmutathatják, hogy hogyan dolgoznak a nép eddigi kiszípolozói” – és így tovább.

A leszerelésről két évig nem szóltak hírek, de 1953-ban már felsőbb fórumokon is napirendre került. A C-típusú szolgálatot huszonhét hónapban határozták meg, így 1953 őszén megtörtént az első ily módon bevonultatott állomány leszerelése. Adott esetben – építőipari kérésre – ez az időpont kitolódhatott.

Az enyhülő belpolitikai helyzet csökkentette a kezdeti intenzitást, majd az '56-os forradalom kitörésekor a muszos zászlóalj – mint a többi alakulat is – feloszlottak. Újjászervezésükre ebben a formában és ezzel a céllal többé nem került sor. Viszont az így szolgálatot teljesítő mintegy harmincöt ezer magyar férfit 1990-ig megbélyegezték. Megnyugtató kárpótlásukra a mai napig nem került sor.

■ IFJ. KÁPOSZTA LAJOS történetész

Koszorúzás – tizenhatodszor

Immár tizenöt év telt el azóta, hogy 1991. június 30-án az utolsó fegyveres idegen katonák békesen kivonultak hazánk évtizedekig megszállva tartott területéről. Akkor a budapest-fásori evangélikus templom külső falán felavatták dr. Pfahler Pál főorvos és szobrászművész domborművét, amely nemcsak ennek az eseménynek állít emléket, hanem a 20. század

vérzivatarában áldozatul esett hősi halottaknak is. Azóta a gyülekezet, a Budapest-Fásori Evangélikus Gimnázium képviselői, valamint a Volt Növendékek Egyesülete minden évben elhelyezi a június utolsó vasárnapján tartott istentiszteleten az emlékezés koszorúját a domborműnél.

Az idei alkalom Aradi Györgynek, a fásori

gyülekezet lelkészének a megnyitó szavával kezdődött, majd Simon Péter presbiternek, 1946-ban érettségizett öregdiáknak az ünnepi beszédével folytatódott. Ezután a koszorút a gyülekezet részéről Szirmai Zoltán nyugalmazott esperes, a volt növendékek részéről pedig Bátor Elemér 1951-ben érettségizett öregdiák helyezte el.

■ SIMON RÓBERT

Kéretlen postánk kezelése

► **Mi is az a spam? Itt most a szó mindennapos számítástechnikai értelmezésére gondolunk: a kéretlen reklámlevélre. A spamek hasonlóak a hagyományos postaládákat elborító reklámkiadványokhoz, csak éppen ezek a küldemények a drótpostafiókunkba érkeznek. Rádadásul nagy mennyiségük miatt jelentős részt tesznek ki az internetes adatforgalomból, melyet ezáltal le is terhelnek.**

És mit tehetünk a spamek ellen? Először is: mit ne tegyünk? Ne válaszoljunk rájuk. Egyrészt azért, mert a feladó rendszerint hamis e-mail címet jelenít meg, hogy nehezebb legyen őt utolérni, mivel a spam terjesztése több országban – hazánkban is – bűncselekménynek számít. Másrészt azért, mert akkor látni fogják, hogy levelük célba ért, így érdemes még több reklámot küldeniük az adott címre. Ugyanezért nem célravezető a levelek alján található leiratkozás lehetőségét választani, hiszen ezáltal ugyan lekerülünk az adott reklámcsatornáról, de helyette felkerülhet a címünk tíz másikra...

Akkor mégis mit tehetünk? Első lehetőségként lehet, hogy a levelezőszerverünk támogat valamiféle spamszűrőt. (A mail.lutheran.hu szerveren is fut egy nyílt forráskódú spamszűrőprogram, amely a reklámok jó részét képes felis-

üzeneteket, mert a szűrő is tévedhet. Inkább tessük külön mappába a gyanús küldeményeket, időről időre ellenőrizzük, hogy tényleg szemetek-e, és csak ezután töröljük őket.

Egy másik lehetőség, hogy olyan e-mail-klienset használunk, amelyik tartalmaz valamilyen beépített spamszűrőt. Ilyen például a letoltes.lutheran.hu weboldarról is letölthető, nyílt forráskódú Mozilla Thunderbird levelezőprogram. A Mozilla Thunderbird úgynevezett tanítható spamszűrővel rendelkezik, amely kellő begyakorlatás után akár 99,5%-os pontossággal képes kiszűrni beérkező üzeneteink közül a haszontalan reklámleveleket. Tekintsük át röviden a használatát!

Először is ellenőriznünk kell a levélszemét kezelésének a beállításait; ezt az Eszközök menü Levélszemét kezelése pontjában lehet megtenni. Itt arra kell figyelni, hogy be legyen jelölve A levélszemétként

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Erdélyi Károly

se után először átnézzük a Beérkezett üzenetek mappát, és ha spamet találunk közöttük, akkor a levél kijelölése után az eszköztár Szemét ikonjára kattintva megmondjuk a programnak, hogy ez a levél spam. A Szemét gombra kattintás után a levél eltűnik a beérkezett üzenetek mappából, és átkerül a Törölt elemek közé.

Miután átnéztük a bejövő leveleinket, érdemes ellenőrizni a Szemét mappánkat is. Ide automatikusan bekerülnek a program által szemétnak vélt üzenetek. Eleinte sok levél kerül hibásan ide (például a legtöbb hírlevél), ezért az első pár hétben nagyon fontos ennek a mappának a rendszeres átnézése. Ha olyan levelet találunk benne, amely nem szemét, akkor jelöljük ki, majd kattintsunk az eszköztár Nem szemét gombjára. Ekkor a program megjegyzi, hogy az adott levél nem reklámlevél. Ugyanakkor a levél még a spames mappában marad, ezért érdemes a bal érgérgomb lenyomva tartása mellett áthúzni a Beérkezett üzenetek közé.

Ha már valamennyi levelünket ellenőriztük, akkor érdemes a Szemét mappát kiüríteni, hogy legközelebb már ne kelljen átnéznünk a korábbi leveleket is. Ezt legegyszerűbben úgy tehetjük meg, ha a mappában egy tetszőleges levélre állunk, és az összes levelet kijelöljük a Ctrl és az A gomb lenyomásával (vagy a Szerkesztés menü Kijelölés pontjából a Mind lehetőséget választjuk). Ezután a Shift és a Delete gomb egyidejű lenyomásával véglegesen törölhetjük a leveleket.

Ha a fenti átnézést két-három hétig minden levélletöltés után elvégezzük, hamarosan azt fogjuk tapasztalni, hogy a Thunderbird valóban felismeri, mely levelek fontosak, és melyek azok, amelyek csak kéretlen reklámot tartalmaznak, így nagyban meg tudja könnyíteni mindennapos levelezésünket.

És mit tegyünk, ha nem Mozilla Thunderbirdöt használunk? Ez esetben érdemes valamilyen külső spamszűrőt alkalmazni, mint amilyen a letoltes.lutheran.hu oldalon is megtalálható, nyílt forráskódú POPFile nevű program (részletes ismertetése sajnos a jelen cikkbe már nem fér bele).

■ MESTERHÁZY ATTILA

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Ahol elfogynak a hívek...

Az Evangelikus Élet június 18-i számában Egy lépés a népegyháztól a hitvalló egyház felé címmel írtam a konfirmációról. Senki sem tiltakozott javaslatom ellen, hogy a templomi szertartást – amelyet a gyakorlatban a legtöbb fiatal befejezésnek tekint – el kellene törölni. Ezen felbátorodva lépek még egyet.

Mindenki hallott a vidéki kis gyülekezetek problémáiról. Elköltözés és öregedés miatt a lélekszám egyre fogy, nem tudnak összehozni lelkesítő fizetést, így fokozódik az elhagyottság és a sorvadás érzése... Általában van egy templom, amelyet nehéz vagy egyenest lehetetlen rendben tartani. A hittanórákra két-három gyerek jár, az istentiszteleten – talán csak kétszer havonta – alig vannak. Sok vidéki gyülekezetben ez a helyzet.

Nehéz evvel szembenézni, nemigen beszélünk róla. A kivételekről beszélünk, a sikerekről, a növekvő gyülekezetekről, működő egyházi szervezetekről – mert természetesen ilyenek is vannak. Erről ír a sajtó, de mi legyen ott, ahol elfogynak a hívek?

A hit nem hiányzik. Mindenütt van néhány, az egyházért felelősséget érző ember, de ez önmagában nem elég a folyamat megfordításához, a jövőre néző remény felélesztéséhez. A hívogatás, látogatás, úgy látszik, nem segít, hiszen ezt csináltuk éveken át, kevés eredménnyel. A kis gyülekezetek nyomasztó helyzetének megváltoztatásához radikális, merész lépésekre lenne szükség.

Először is el kell fogadnunk a tény, hogy fogyunk, mert egyre többen vannak, akiknek nemcsak a hétköznapjaihoz, hanem az ünnepnapjaihoz sem tartozik hozzá az egyház. Ez a fogyás azonban nem szabad, hogy elkerüljön bennünket. A kérdés az, hogy mihez viszonyítva fogyunk, azaz valóban fogyunk-e.

A baj akkor kezdődik, amikor magunkat még mindig (nagy) történelmi egyháznak tartjuk, és ragaszkodunk ahhoz a helyhez, amely nekünk ezáltal „jár”. Gyakorlatilag még mindig. Négyszázötvenezer lélekkel számolva folyik az egyházi élet. Visszatekintgetünk a „negyven év” előtti időkre; ma már ismét három püspökünk van. De a múltat nem lehet visszahozni.

Hibás a kiindulópont, így a végeredmény is csak hibás lehet. A helyzet ugyanis az, hogy az a „sok”, ami állandóan fogy, nem is létezik. Ha valós számokból indulnánk ki, és azokhoz igazodva építenénk az egyházat, akkor lenne remény, akkor a növekedést várhatnánk.

Mik a valós számok? Nem lenne szabad például önálló egyházközségről beszélni ott, ahol tíz-tizenöt olyan személy van, aki törődik az egyházzal, akinek fontos az istentisztelet, miközben körülbelül száz „evangelikus” csak karácsonyi látogató. A gyülekezetekből sok helyen szórvány lett, ám ezt nem akarjuk tudomásul venni. Minden folyik tovább, mint eddig. Még ott van a múlt minden terhe, egy nagy templom és a népegyházi adminisztráció. Tehát sok helyen egyházközségből szóránnyá kellene válni. A hajdani száz lélek helyett avval a tíz-tizenötöt számolni, aki ott van. Így meg lenne a remény arra, hogy növekedni fogunk.

És a templom. Egy templom nemcsak anyagi, hanem lélektani probléma is. Nyomasztó érzés ugyanis egy olyan helyen istentiszteletet tartani, ahol tíz-tizenkét pad sorban hat-nyolc ember ül szétszórtan. Sokkal célszerűbb lenne összegyűlni egy kis teremben, ahol télen nem didereg az ember, jó székeken ülhet, és ahol megvan a közösség érzése, a lelkesítő pedig az emberekhez beszél, nem pedig az üres térhez...

Persze, minden egyházközség ragaszkodik a templomához. „Őseink nagy áldozatok árán építették” – mondják, és ez igaz. Azért építették, hogy ott zengjen az Istent dicsőítő ének. Ma azonban sok helyütt még kántor sincs, nemhogy éneklő gyülekezet. Szerencsére van hely, ahol új templomot kell építeni, de egy templom lehet a gyülekezeti élet akadály is. Néhány helyen meg kellene szabadulni a templomtól. Ahogy épülhetnek új templomok, úgy el kellene fogadnunk, hogy van olyan hely, ahol viszont egy templomépület csak akadály.

Na de senki se aggódjon, ilyen elképzelésekből semmi sem lesz. Az egyházban nem a ráció, hanem a tradíció fontos, a megújulás nem reformokból lesz, így minden megy tovább, mint eddig. Mi pedig nem tehetünk egyebet, minthogy a Szentlélek erejében bízzunk.

SZILAS ATTILA (Győr)

SZERETETVENDÉGSÉGRE...

Mazsolás-kókuszos karikák

Hozzávalók: 50 dkg liszt, 2 késhegynyi sütőpor, 2 csomag vaníliás cukor, 4 tojás, 30 dkg Rama margarin, 10 dkg kókuszeszelek, 10 dkg mazsola, a díszítéshez porcukor.

Elkészítés: a hozzávalókat összegyűrjük, majd a tésztát fél órán át letakarva pihentetjük. A tésztakarikákat nyújtódeszkán körülbelül két centiméter vastagságúra kinyújtjuk, tésztaszaggatóval kiszaggatjuk, majd sütőpapírral kibélelt tepsibe tesszük. Előmelegített sütőben körülbelül tíz perc alatt készre sütjük, majd porcukorba hengergetve tálaljuk.

FOTO: BODA ZSUZSA

HIRDETÉS

Egyedülálló találkozója

„Páratlan klub” elnevezéssel új alkalmat hirdettünk meg 25–40 év közötti egyedülálló felnőttek számára. Az első találkozóra július 17-én, hétfőn 18 órai kezdettel kerül sor a Magyarországi Evangélikus Egyház országos irodájának földszinti termében (Budapest VIII., Üllői út 24.). A kötetlen beszélgetésen, ismerkedésen kívül előadást is meghallgathatnak a jelenlévők *Szingli lét Isten igéjének tükrében* címmel. Minden egyedülállót sok szeretettel várunk.

A „Páratlan klub” ötletgazdái és a Női Missziói Szolgálat

HIRDETÉS

Meghívó

Szeretettel várjuk valamennyi hazai keresztény egyház képviselőit, ifjúsági csoportok vezetőit augusztus 3. és 6. között Nádasdladányba *Egyház és ökológia – környezeti nevelési továbbképzés egyházi ifjúsági vezetők részére* című ökumenikus programunkra.

Jelentkezés és további információ: Védegylet – 1/269-4251; iroda@vedegylet.hu; www.vedegylet.hu. Nádasdy Alapítvány – 1/319-7463; nadasdy@nadasdy.org; www.nadasdy.org.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

merni és megjelölni.) Ilyenkor általában a letöltött levelek címsorában található jelzést (például **SPAM**) arra, hogy a rendszer szerint az adott levél kéretlen reklámot tartalmaz. Ekkor nincs más dolgunk, mint levelezőprogramunkban egy szűrőt készíteni, amely megérkezéskor rögtön egy külön mappába teszi az ilyen tárgyú leveleket. Fontos, hogy ne töröltsük automatikusan ezeket az

azonosított bejövő üzenetek áthelyezése, és hogy célmappaként a Helyi mappák alatt található Szemét elnevezésű mappa legyen megjelölve. Érdemes kiválasztani, hogy a kézzel megjelölt levélszemetek is ide legyenek áthelyezve. Továbbá pipáljuk ki a Szolgáltató levélszemétszűrőjének elfogadásához tartozó négyzetet.

Ezután elkezdhetjük a program tanítását. Ez abból áll, hogy leveleink letöltés-

A show és a valóság

Kérészetű siker és csillogás, hirtelen jött jó barátok, gyorsan fogyó pénz. Rövid summázása a valóságshow-k világának. A szereplők, ha mindezt tudják is, többet, mást remélnék, sztráok akarnak lenni. De vajon mit is jelent ma ismert embernek lenni? Ennek a pozitív oldala az egyszerű, földi halandó számára egyenlő azzal, hogy valaki egy-egy róla – nyíltan vagy akár titokban – készített fotót színes magazinok címloldalán lát viszont, és néha elhívják egy partira, esetleg valamely kereskedelmi televízió beszélgetős műsorába.

Az érem másik, kevésbé fényes oldala az, amikor a bulvárlapokban közölt interjúkon keresztül az olvasó a Való Világ-villa vagy a Big Brother-ház valamely lakójának magánéleti titkaiba nyerhet bepillantást. Még hozzá úgy, hogy annak a stílusa, aki mindezt papírra veti, olykor szánakozó, néha egyenesen kíméletlen. Őszintén sajnálom például *Párkányi Évát* – ismertebb nevén „BB Évít” –, akinek a szenvedése és kálváriája az uborkaszegzson idejére remek témát szolgáltatott mind az írnivalót kereső tollforgatóknak, mind pedig a szennzációra éhes olvasóközönségnek.

Mint ismeretes, az említett hölgy 2002-ben nyerte meg az első Big Brother, ami azután nyúlfarknyi ideig tartó ismertséget hozott a számára. Ahogy fogyott a pénze, úgy maradtak el mellőle

„jó barátai” is. Azután csend lett. Évi – egy apró, a nézettségi index miatt fontos fogaskerek a hatalmas médiagépezetben – eltűnt a süllyesztőben. Már csak néhány lehetett hallani róla, zavaros magánéletéről, depressziójáról... Később egy vizsgálatról adtak hírt, amelyet annak érdekében végeztetett el, hogy bizonyíthassa, ki is gyermekének, *János Noelnek* a vér szerinti apja.

A legújabb hírek arról szólnak, hogy a lelkiileg labilis lány fiát rokonok nevelik, mivel Évi jelen állapotában nem alkalmas az anyai teendőik ellátására. Az édesanyát egy ideig egyáltalán nem érdekelte a csemete sorsa, a közelmúltban azonban erőszakkal próbálta meg visszaszerezni a kicsit.

Mivel nem áll módomban belelátni sem egy-egy „blikkszornaliszta”, sem pedig a bulvársajtót vásárló honfitársaim lelkébe, csak találgathatok, hogyan érezheti magát az, akinek egy ilyen lelki és érzelmi állapotban lévő fiatal nővel kell interjú készítenie. És arra is csak tippelhetek, hogy miért akadnak szép számmal olyanok, akik kíváncsiak egy ilyen beszélgetésre.

Az egyik magyarázat – saját magammal kíméletlenül és őszintén konfrontálódva – így hangzik: jobb a mások ballépéseiről hírt adni, illetve ilyenekről olvasni, mint szembenézni a saját bűneinkkel. De mivel átéltem, elmondhatom:

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

Szeretettel hívom Önt és kedves családját a sárvári evangélikus templomban július 15-én 10 órai kezdettel tartandó istentiszteletre, ahol **Ittész János**, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke lelkésszé avat.

Szabó Bertalan Péter

Örömmel meghívom lelkésszé avatásomra július 16-án 16 órára a Budapesti Evangélikus Egyetemi Gyülekezetbe (Budapest XI., Magyar tudósok krt. 3.). Lelkésszé **Ittész János**, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke avat.

Körmendy Petra Kornélia

A héten a következő gyülekezetekért imádkozunk: Vanyola (vasárnap); Csögle (hétfő); Nemescső–Meszlen–Acásd–Köszegdorozsló (kedd); Nagysimonyi (szerda); Kaposvár (csütörtök); Nemeskér (péntek); Székesfehérvár (szombat).

A Lutheránus Megújulás által szervezett imazogalom

Következő számunkban:

Szélrózsa-beharangozó

Evangélikus Élet

Fizessen elő lapunkra!

APRÓHIRDETÉS

Egyházi textiltek műhelye, Győr. Lutherkabátok, barettek, stólák, oltárterítők stb. készítése. Telefon: 20/947-6248; internet: www.raabmarkitextil.atw.hu.

Az égre mutató kereszt alatt a templomtorony legszebb díszje a toronyóra. Önénél működik? Toronyóra-, harangjáték-, haranglengető-, vezérlőóra-készítés, -javítás. 5 év garancia. Konkoly Művek Toronyórágyára, 1102 Budapest, Állomás u. 14., telefon: 1/260-7065, 30/949-2915.

44 éves, faluban élő evangélikus hívó férfi megismerkedne korbán hozzá illő nővel házasság reményében. SMS: 20/381-2615.

Kaposvár mellett, a gálósai idők otthonában férőhelyek lekötethők. Tel.: 20/594-5568; www.galofsa-termal.hu.

AQUAPOL®

SALÉTROMOS, nedves házak szigetelése bontás nélkül, 20 év szavatossággal!

Felmérés az ország egész területén, ISO 9001/2000 minősítéssel.

Tel.: 46/382-090, 70/333-1974
E-mail: info@aquapol.hu
Web: www.aquapol.hu

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Egymás terhet hordozzátok: és így töltsetek be a Krisztus törvényét. Gal 6,2 (Ézs 5,21; 1Kor 1,20; Lk 6,36–42; Róm 14,10–13; Zsolt 41) A kezek hitvallása mindennél beszédesebb. Fontos, hogy szavaink tanúsodjanak arról, kihez tartozunk, de a szeretet cselekedetei elárulják, mi van az ember szíve, lelke, gondolatai mélyén. A szeretet nem szép szólam, hanem teherhordozás. Azt jelenti, hogy átvállalom és hordozom a másik terhet. Minderre csak azért van lehetőségem, mert valaki hordozza az én terheimet, valaki hordoz engem.

Hétfő

Íme, én angyalt küldök előtted, hogy megőrizzen az úton és bevigyen arra a helyre, amelyet kijelöltem. 2Móz 23,20 (ApCsel 5,19–20; Lk 5,17–26; Jn 4,1–14) Isten kezében szép számmal vannak emberi és tárgyi eszközök. A feladatuk az, hogy megőrizzenek bennünket utunk során a legnagyobb veszélytől – attól, hogy elveszítjük az örök életet. Küldetésük, hogy segítsenek elérni a célba. Mert nem céltalanul bolyongunk, hanem a kapott úton a kapott cél felé tartunk. Az utat Isten országának angyalai „biztosítják”...

Kedd

Én vagyok az Alfa és az Omega, a kezdet és a vég. Én adok majd a szomjazónak az élet vizének forrásából ingyen. Jel 21,6 (Ézs 44,21; Neh 9,1–3,29–36; Jn 4,15–26) A képnek keretre, a folyónak mederre, az életnek otthonra van szüksége. Emberi létünk csodája, hogy nem valahonnan jön, és a semmibe távozik, hanem Istentől, sőt Istentől fakad, és hozzá érkezik meg, benne oldódik fel. A szép, filozofikus gondolat azonban Jézus Krisztusban lett valóság. Ő a kezdet és a vég. Ezért lehet emberhez méltó és boldog az életünk.

Szerda

Az én eledelem az, hogy teljesítessem annak akaratát, aki elküldött engem, és bevégezzem az ő munkáját. Jn 4,34 (5Móz 5,21; Ef 5,3; Mk 11,20–21/22–26; Jn 4,27–38) Jézus Urunk szava gyökeresen más gondolkodásmódot tükröz, mint a miénk. Az embert nem az étel, nem a megszereshető kincs élte, hanem egy program. Még hozzá Isten akaratának teljesítése. Ez az életet mozgató energia, a le nem merülő elem. Az ételt megemészítjük, majd újra megéhezünk. Az életet program: belesimulni az életet adó Úr menetrendjébe. Váltót kéne állítani a gondolkodásunkban.

Csütörtök

Már nem a te beszédédért hiszünk, hanem mert magunk hallottuk és tudjuk, hogy valóban ő a világ üdvözítője. Jn 4,42 (Ézs 35,6b; Jel 22,1–2; 1Kor 12,19–26; Jn 4,39–42) Ez a keresztyén ember küldetése, feladata. Megszólítani, hívogatni – de nem magunkhoz, hanem az élet Urához, Jézus Krisztushoz. Beszélni, de nem magunkról, és nem a magunk kedve szerint, hanem arról, aki a világ üdvözítője (megmentője és célba juttatója). Nagy megtiszteltetés, nagyszerű küldetés! De alázatot követel. Hogy ne én keltsem fel az emberek érdeklődését, ne énram hallgassanak, ne én legyek a középpontban. Hanem egyedül ő: Jézus Krisztus.

Péntek

De azok hangos kiáltással sürgették és követelték, hogy fesszitek meg. És kiáltásuk győzött. Lk 23,23 (Ám 9,13–14; Jel 22,12; Lk 23,17–26; Jn 4,43–54) Nem mondhatom, hogy ilyen az ember. Csak azt mondhatom, ilyen vagyok én. Krisztust keresztre juttató. Azzal, ahogy élek, azzal, amit teszek, a szavaimmal, a vétkeimmel. Minden péntek alkalom arra, hogy nagypéntekre gondoljak. Isten halálos szeretetére. Krisztus keresztjére. Ez a bűneim villámháborúja. Ez az egyedüli reményem. Ez az élet fája számomra is. A fa gyümölcsöt termelt: az életet hozta. Még nekem is.

Szombat

Az Úr Jézus Krisztus kegyelme, az Isten szeretete és a Szentlélek közössége legyen mindnyájatokkal! 2Kor 13,13 (Zsolt 75,2; Lk 6,17–18; 2Kor 13,10–13; Jn 5,1–9a) Ismerjük jól ezt a mondatot, áldásformulaként újra meg újra elhangzik. Az ilyen – gyakran hallott – mondatot többször kell izlelgetni. Lassan olvasva, tagolva mondani. Hogy élvezzük minden szavának zamatát. Isten jóságának jó íze válik érezhetővé a szánkban. Kegyelmes, azaz elfogad. Szeret, azaz értünk van. Közösséget kínál, azaz nem hagy magunkra. Mindez a miénk lehet, mindannyiunké. Az áldás ma is hangzik!

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

A szerző az Útmutatóban megadott bibliai helyek közül maga emelte ki a szerdai, a csütörtöki, a pénteki és a szombati napi igei mondatot. – Kóháti Dorottya rovatgazda

HIRDETÉS

Pályázat óvodavezetői állásra Albertiben

Az Alberti Evangélikus Egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet az Alberti Evangélikus Egyházközség Óvodájának (2730 Albertirtsa, Pesti út 104.) a vezető óvónői állására.

A pályázat feltételei: szakirányú végzettséget igazoló óvónői oklevél; legalább 5 éves szakmai gyakorlat (a szakvizsgával egyenértékű szakirányú vezetői szakképesítés előnyt jelent); a jelentkező evangélikus vallású, konfirmált legyen; lelkeszi ajánlás.

A pályázat benyújtásának határideje: 2006. július 31.

A pályázat elbírálásának határideje: 2006. augusztus 15.

Az állás elfoglalásának ideje: 2006. augusztus 21.

A megbízás 6 évre szóló szerződés, amely egyidejűleg határozatlan időre szóló óvónői munkaviszonyt is jelent.

Postacím: Alberti Evangélikus Egyházközség, 2730 Albertirtsa, Pesti út 106.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, önéletrajzát, részletes szakmai életrajzát, az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját, szakmai helyzetlemzésre épülő fejlesztési elképzelését. A pályázathoz mellékelni kell a legmagasabb iskolai végzettséget igazoló iratok hiteles másolatát, érvényes erkölcsi bizonyítványt, lelkeszi ajánlást.

A közoktatási intézmények vezetőinek megbízására és feltételeire vonatkozó hatályos előírásokat a MEE 2005. évi VIII. tv. 60. § 1–4., valamint a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX tv. (Kt) és az 1/1994. (VI. 8.) MKM-rendelet tartalmazza.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból július 9-től július 16-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>10.04 / Kossuth rádió Istentisztelet közvetítése Debrecenből, a Füredi úti új református templomból Igét hirdet Sági Endre lelkész (56')</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>14.25 / mtv Örömhír Az evangélikus egyház műsorának nézői megtekinthetik az új békéscsabai oltárképet, részt vehetnek a békéscsabai gimnázium ünnepén, valamint betekinthetnek a Szombathelyen végzett diakóniai munkába. (35')</p> <p>15.00 / PAX Kiáltás a hegyek közül (amerikai film, 1986) (76')</p>	<p>13.30 / Kossuth rádió Krisztus közöttünk! A görög katolikus egyház féléórása</p> <p>14.05 / Bartók rádió Rádiószínház. Szabó Magda: Freskó, 1. rész (57')</p> <p>14.55 / Duna Tv Török dzsámiból keresztyény templom (magyar ismeretterjesztő film, 2006) (27')</p> <p>15.50 / Duna II. Autonómia A nemzet könyvtárának kincsei A Kálmáncsehi-breviárium (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2004) (6')</p> <p>20.35 / Filmmúzeum Valahol Európában (magyar film, 1947) (100')</p> <p>21.45 / Duna II. Autonómia Eskivő (francia–orosz játékfilm, 2000) (109')</p>	<p>8.25 / Duna Tv Isten kezében Székely Golgota – rendkívüli kiadás (ism.) (50')</p> <p>11.05 / Duna II. Autonómia „A magok oltalmára...” Erdélyi erődtemplomok (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2003) (11')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Tanúim lesztek. A római katolikus egyház féléórása</p> <p>16.00 / mtv Templomi orgonák titkai 3. rész: A fásori evangélikus templom orgonája (18')</p> <p>20.40 / PAX Kerekpártúra egyháztörténeti utakon, 4. rész (ZMC – 26')</p> <p>21.05 / Kossuth rádió Nemzetközi vallási híradó (30')</p>	<p>13.20 / PAX 100 éves a fásori evangélikus templom (ZMC – 91')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bízunk eleitől fogva...” A református egyház féléórása</p> <p>15.50 / Bartók rádió Hitélet és történelem A Néma Barátok Magyarországon (20')</p> <p>16.20 / mtv Református ifjúsági műsor (10')</p> <p>16.30 / mtv A lélek kapaszkodói (30')</p> <p>20.00 / PAX Mit ér az ember, ha zeneszerző? Szokolay Sándor (35')</p> <p>20.05 / mtv Egy pikoló világos (magyar film, 1955) (82')</p>

CSÜTÖRTÖK

8.10 / Duna Tv
Élő egyház (ism.) (26')

11.40 / Bartók rádió
Hagyományra hangolva (20')

20.00 / PAX
Mit ér az ember, ha zenész?
Gesztai Péter (40')

21.00 / Duna Tv
A világorökség kincsei. Rodosz, lovagvár és ispotály (német ismeretterjesztő sorozat, 2001)

21.04 / Petőfi rádió
Mindentudás Egyeteme. Válogatás az elmúlt szemeszterek fizikatudományi előadásáiból

23.55 / m2
Záróra. Előkerült Júdás evangéliuma? (44')

0.10 / Kossuth és Petőfi rádió
Éjszaka „Fogyatékkal élők”

PÉNTEK

5.25 / mtv és m2
A Hajnali gondolatok mai adásában Blázy Árpád evangélikus lelkészt hallhatjuk.

12.06 / Bartók rádió
VIII. zsidó nyári fesztivál, 2005
A Roma Virtuózok kamarazenekar hangversenye (81')

12.30 / Európa, Európa
Szent Ferenc, Isten követe (olasz dráma, 1950) (82')

20.04 / Kossuth rádió
Aranyemberek. Szevanovity Zorán előadóművész (31')

20.40 / PAX (premier)
Válaszd az életet!
Zenés ifjúsági műsor (65')

21.00 / m2
Cosi fan tutte
Közvetítés a Berliini Állami Operaházból – részletek (90')

SZOMBAT

6.03 / Petőfi rádió
A szeretet közösségei (27')

7.00 / Rádió C (FM 88,8)
Evangélikus félóra Csapó Krisztián vezetésével

8.15 / Duna Tv
A notre dame-i toronyőr (amerikai mese, 1995) (45')

12.05 / Duna Tv
Isten kezében. Új evangélikus templomok és találkozási pontok a Balaton mellett (26')

20.04 / Kossuth rádió
Névjegy. A harmadik kötet bemutatója (56')

20.15 / mtv
A királyasszony lovagja (francia film, 2002) (108')

21.25 / Duna II. Autonómia
Gyalog a mennyországba (magyar játékfilm, 1959) (89')

VASÁRNAP

8.25 / Kossuth rádió
Édes anyanyelvünk (5')

9.05 / m2
Örömhír. Az evangélikus egyház műsora (ism.) (26')

12.05 / Duna Tv
Élő egyház (26')

13.00 / mtv
Örömhír. A református egyház műsora (30')

15.05 / Bartók rádió
Beszélgetések az egyházzénéről
Hangszerek a templomban 1. rész (55')

15.10 / Duna II. Autonómia
Kolostorlakók (magyar dokumentumfilm-sorozat, 2003) 2. rész (43')

20.00 / PAX
Mi a helyzet a szinglikkel?
Stúdióbeszélgetés (60')

Balaton-parti evangélikus intézményeket bemutató adás a Duna Televízióban

Új evangélikus templomok és találkozók Balaton mellett címmel látható film a Duna Tv Isten kezében című sorozatműsorában július 15-én, szombaton 12.05-től. Ismétlés: július 18., kedd, 8.10. A műsorban lelkészek és építészek szólnak meg. Szerkesztő: Nevelős Zoltán, rendező: Horváth Tamás.

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
EvÉlet on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. Szerkesztőségi titkár: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztők: Györi Virág vez. szerk. (virag.gyori@lutheran.hu), Dobszoni Sándor (sandor.dobszoni@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Rovatvezetők: Bogdányi Gábor – EvÉlet OnLine (gabor.bogdanyi@lutheran.hu), dr. Ecsedi Zsuzsanna – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendek K. Péter – Oratio Oecumenica (peter.kendek@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1282; 20/824-5518, fax: 486-1229. Felelős kiadó: Kendek K. Péter (peter.kendek@lutheran.hu)

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: Máthé Sándor vezérigazgató
E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

Elfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2145 Ft, fél évre 4290 Ft, egy évre 8580 Ft, szomszédos országba egy évre 29 000 Ft (116 euró), egyéb külföldi országba egy évre 33 800 Ft (135 euró).

Csak a minden hónap 16-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjéig törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztéssel előzetesen egyeztetett) irásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetések a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.